

BALINKA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

**TELEPÜLÉSTERV, HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT ÉS
SZABÁLYOZÁSI TERV MÓDOSÍTÁSA**

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Készítette:

Bruckner Attila

okl. táj- és kertészmérnök

Tájvédelmi- és élővilág-védelmi szakértő

tervezői jogosultság: TK-19-0244,

szakértői szám: SZTV-043/2009 és SZTjV-043/2009

valamint

Juglans Nigra Mérnöki Iroda Kft.

Enyedi-Egyed Szilvia

Okl. építőmérnök, térinformatikai szakmérnök

Szakértői szám: SZÉM-03/07-0671

Szakértői szám: SZKV/07-0671

Diószegi András

Okl. építőmérnök

Környezetirányítási szakértő

Környezetvédelmi szakértő: SZKV-13515/2015

Munkaszám: EKV-7/2023.

2023. március

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
1. ÁLTALÁNOS ADATOK	3
1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI	3
1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI	3
2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE	3
2.1. ELŐZMÉNYEK	3
2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA	4
2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA	4
2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA.....	4
2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI	4
3. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE	5
3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA	5
3.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL	8
3.2.1. Országos programokkal való kapcsolatok.....	8
3.2.2. Regionális programokkal való kapcsolatok.....	11
4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA	11
4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA	11
4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE.....	11
4.2.1. Levegőminőség	11
4.2.2. Talaj és földtani közeg állapota.....	15
4.2.3. Vizek állapota	18
4.2.4. Hulladékgazdálkodás helyzete.....	22
4.2.5. Zajterelés helyzete	23
4.2.6. Élővilág állapota	23
4.2.7. Épített környezet	25
4.2.7. Tájvédelmi állapot.....	29
4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG	35
4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK	35
4.4.1. Természeti erőforrások közvetlen igénybevétele, vagy környezetterhelés	36
4.4.2. A módosítás következtében fellépő társadalmi, gazdasági folyamatok, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak	38
4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE	38
5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK	42
5.1. A VÁRHATÓ HATÁSOK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK	42
5.2. MONITORING JAVASLATOK	44
6. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	44

BEVEZETÉS

Balinka Község Önkormányzata (8055 Balinka, Petőfi Sándor u. 36.) a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítását határozta el. A terv módosításának generál tervezését a Fehér Vártervező Kft. (8000 Székesfehérvár, Rába u. 22.) végzi. A környezetértékelés elvégzésével a Fehér Vártervező Kft. adott megbízást. A tervek módosításához kapcsolódó környezetértékelést a tervező az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika, illetve a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének előírásai alapján készítette el.

1. ÁLTALÁNOS ADATOK

1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI

A környezetértékelést kérő szervezet adatai:

Név: Balinka Község Önkormányzata
 Székhely: 8055 Balinka, Petőfi Sándor u. 36.
 Képviseli: Wéninger László polgármester
 Település KSH azonosítója: 31103

1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI

Vezető tervező:

Neve: Bruckner Attila
 Címe: 8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.
 Tervezői engedély száma: TK 19-0244
 Szakértői engedély száma: SZTjV-043/2009; SZTV-043/2009.

Közreműködő szakértők:

Neve: Diószeginé Enyedi Egyed Szilvia
 Címe: 8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
 Szakértői engedély száma: SZKV/07-0671

Neve: Diószegi András
 Címe: 8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
 Szakértői engedély száma: SZKV-01-13515/2015

2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

2.1. ELŐZMÉNYEK

Balinka Község Önkormányzata 2009-ben a 14/2009. (X.31.) önkormányzati rendelettel hirdette ki a Helyi Építési Szabályzatot. A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet szabályozza a településtervek készítésének és jóváhagyásának folyamatát. A módosítások célja a települések területfelhasználásának és infrastruktúrahálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme. A károsító hatások elkerülése és a terhelés minimalizálása érdekében szükséges a környezetvédelmi vizsgálatok eredményeinek beépítése a tervbe, illetve az előírások betartása a településüzemeltetés során.

A benyújtandó terv az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik. Ennek megfelelően a dokumentációt a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika alapján és a rendelet 2. számú melléklete szerinti értékelési és minősítési szempontok szerint állítottuk össze, figyelembe véve a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének környezetértékelésre vonatkozó előírásait is.

2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁR RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA

A tervezett módosítások során a környezetértékelésben tett megállapítások alapját képezik a kitűzött célok megvalósításának, úgy, hogy a környezet igénybevétele, terhelése minimális legyen, illetve a környezetszennyezés kizárható legyen.

2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA

A környezeti értékelés során olyan információ vagy körülmény nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően, illetve szakhatósági információkon túl jelentősen befolyásolta volna a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításának alakítását. Azaz a környezeti értékelés elkészítése a tervek készítését nem befolyásolta jelentős mértékben.

2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A környezetértékelés elkészítéséhez a kiindulási adatokat a terv generáltervezője biztosította. Meghatározásra kerültek a várható területhasználatok.

A környezet védelméért felelős szervek:

- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítészeti Iroda
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
- Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Területi Vízügyi Hatóság
- Budapest Főváros Kormányhivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Fejér Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály
- Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Pécsi Bányafelügyeleti Osztály
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Örökségvédelmi Osztály
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály 1.
- Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdészeti Főosztály

2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI

A környezeti értékelés elkészítéséhez szakirodalmi adatokra, az Önkormányzat adatszolgáltatására, légifelvételre, térképművek adataira, valamint az előzetes véleményező szakaszban résztvevő szakhatóságok adatszolgáltatásaira támaszkodtunk. Felhasználtuk továbbá a különböző közműszolgáltatók adatait is, illetve a jogszabályi előírásokat. Áttekintettük továbbá

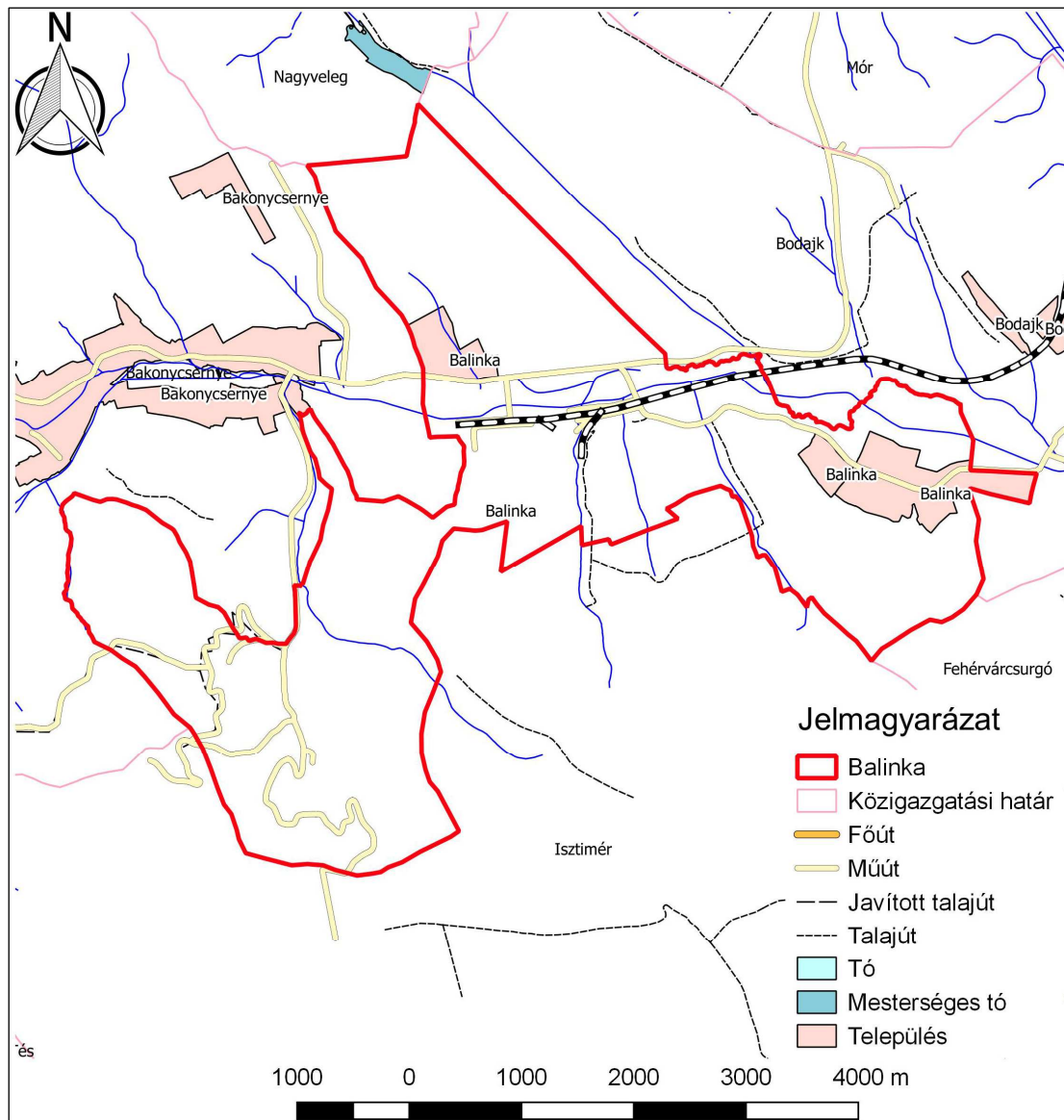
az országos és regionális környezetvédelmi, területrendezési és hulladékgazdálkodási tervek, programokat is.

Ezen kiindulási adatok alapján a környezetértékelés kellő biztonsággal végrehajtható. Tekintettel arra, hogy a termódosítás csak az előzményekben felsorolt ingatlanokat érinti, így a környezetértékelést is csak a tervezési terület és közvetlen környezetére végezzük el.

3. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE

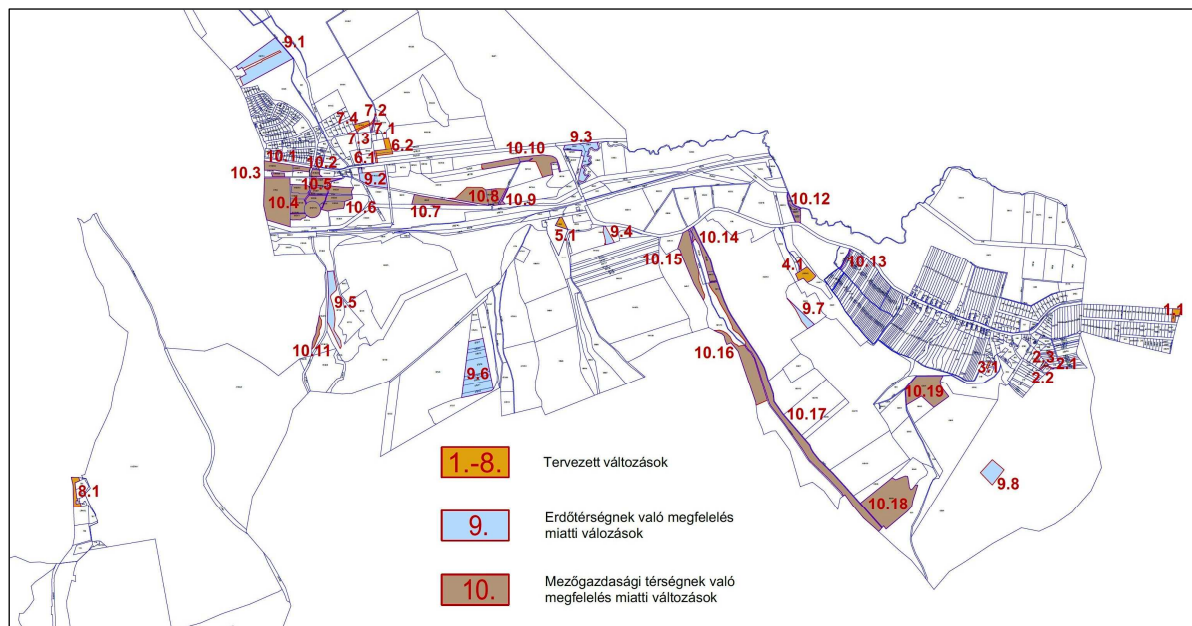
3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Balinka közigazgatási területét az alábbi ábra szemlélteti (*1. SZ. ÁBRA*).

1. számú ábra: Balinka elhelyezkedése

Balinka közigazgatási területén a módosítással érintett ingatlanokat az alábbi ábra szemlélteti (*2. SZ. ÁBRA*):

2. számú ábra: Balinka közigazgatási területén a módosítással érintett ingatlanok ábrázolása

A tervezett módosítások a következők:

1. **helyszín:** Balinka központi belterületén a Gajavölgy utcában lévő 360 hrsz-ú ingatlan falusias lakóterületből kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület besorolású lesz.
2. **helyszín:** Balinka központi belterületén a Gyöngyvirág utcát és a 254 hrsz-ú közutat összekötő útszabályozás nem valósul meg, ezért a kiszabályozott területek közötti közlekedési terület helyett falusias lakó, illetve kertés mezőgazdasági területbesorolásúak lesznek. Érintett ingatlanok: 221, 222/1, 222/2, 253.
3. **helyszín:** Balinka központi belterületi részén a Dózsa György utca végéből induló tömbfeltárás miatti útszabályozásnak egy része nem valósul meg. Az érintett területek közötti közlekedési területből falusias lakóterület besorolásúak lesznek. Érintett ingatlanok: 182, 184/2.
4. **helyszín:** Balinka külterületén a 035/4 hrsz-ú hulladéklerakó utógondozása befejeződött, ezért különleges beépítésre nem szánt területből általános korlátozott használatú mezőgazdasági területbesorolású lesz.
5. **helyszín:** Balinka külterületén a 079/6 hrsz-ú ingatlan általános mezőgazdasági területből falusias lakóterület besorolású lesz.
6. **helyszín:** Balinka Mecsér belterületi részén a tartalék temetőterület 30 m széles beültetési kötelezettséggel érintett része általános mezőgazdasági terület besorolású lesz. Ezen kívül a temetőhöz vezető kiszabályozott útszakasz nem valósul meg, mert a ténylegesen használt út a 669/5 hrsz-ú ingatlanon található. Ezen területek közötti közlekedési területből szintén általános mezőgazdasági területbe kerülnek. Mivel a temetőhöz vezető használt út a 669/5 hrsz-ú ingatlanon található, ezért a szabályozási terven javasolt telekalakítással fog megjelenni. Érintett ingatlanok: 0103/10, 0103/11, 0103/12, 0103/13, 669/5
7. **helyszín:** Balinka Mecsér településrészén a temető feletti, a 0111/1 és 0111/4 hrsz-ú ingatlanokat érintő útszabályozás nem valósul meg. A 0111/1 hrsz-ú ingatlan egész területe kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület besorolású lesz. A 0110 hrsz-ú út egész területe, amely a temetőhöz jelenleg is csatlakozik, közúti közlekedési területfelhasználású lesz. A 0111/4 hrsz-ú ingatlan változással érintett területe pedig védelmi célú erdő területfelhasználású lesz.

- 8. helyszín:** Balinka Kisgyónbánya településrészén a megfelelő közútsatlakozás biztosítása miatt a 706/3 hrsz-ú ingatlan egy része zöldterület helyett közúti közlekedési területfelhasználású lesz.
- 9. helyszín:** A megyei tervi megfelelés következtében Balinka területén lévő mezőgazdasági területek, melyek erdő művelési ágúak, illetve az FMTrT szerint erdőgazdálkodási térséghez tartoznak, erdőterületbe kerülnek. Az érintett területek az alábbiak:

Sorszám	Meglévő területfelhasználás	Tervezett területfelhasználás	Terület (ha)	Érintett helyrajzi számok
9.1	Má	Ev	3,873	097/13
9.2	Má	Ee	1,337	0116/21, 0116/22
9.3	Má	Ev	1,323	058, 092/4, 094/2
9.4	Má	Ee	0,368	041/5
9.5	Má	Ee	1,408	077/4
9.6	Má	Ee	4,527	075/11 - 075/18
9.7	Má	Ee	0,510	032/12
9.8	Má	Er	1,068	029/1

- 10. helyszín:** A megyei tervi megfelelés következtében Balinka területén lévő erdőterületek, melyek mezőgazdasági művelési ágúak (szántó, gyeperdő, rét, legelő, kert, szőlő), illetve a megyei szerkezeti terven a mezőgazdasági térséghez tartoznak, általános mezőgazdasági területbe kerülnek. Az érintett területek az alábbiak:

Sorszám	Meglévő területfelhasználás	Tervezett területfelhasználás	Terület (ha)	Érintett helyrajzi számok
10.1	Ev	Má	1,077	0116/17, 0116/18
10.2	Ev	Má	0,221	0116/26
10.3	Ev	Má	0,167	0116/20
10.4	Eg	Má	7,389	0118, 0120/9, 0120/10, 0121/1, 0121/5, 0121/6, 0121/7, 0121/9
10.5	Eg	Má	1,080	0120/1, 0120/6, 0120/7, 0120/8
10.6	Eg	Má	1,849	0123/2, 0124, 0125/5, 0125/6
10.7	Eg	Má	1,139	090/4
10.8	Eg	Má	2,301	083/8, 083/9, 087/31
10.9	Eg	Má	1,349	087/32
10.10	Eg	Má	2,196	087/32, 087/35
10.11	Eg	Má	0,362	0134/12
10.12	Eg	Má	0,552	043/3, 043/4, 043/5, 043/6
10.13	Eg	Mk	0,099	1202/1
10.14	Eg	Má	1,041	041/25, 041/26, 041/27
10.15	Eg	Má	2,215	041/10
10.16	Eg	Má	2,912	041/10
10.17	Eg	Má	5,970	041/1
10.18	Eg	Má	5,960	032/3
10.19	Ev	Má	3,268	021/1

3.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL

3.2.1. ORSZÁGOS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

A tervmódosításnak az alábbi országos tervekkel és programokkal kell összhangban lennie:

- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
- 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról
- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat a 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról (NKP IV.),
- Víz keretirányelv
- Nemzeti Tájstratégia
- Natura 2000 területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet
- Európai Táj Egyezmény.

Országos Területrendezési Terv

A törvény célja, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal.

Nemzeti Területfejlesztési Konceptióról

A Nemzeti Területfejlesztési Konceptió a fenntartható fejlődés, a jövő nemzedékek lehetőségeinek védelme és a nemzeti erőforrásokkal való hosszú távú felelős gazdálkodás követelményeinek érvényesítése érdekében készült, figyelembe véve:

- a hazai és globális kihívásokra, valamint a fenntartható fejlődésre vonatkozó nemzetközi és közös európai célkitűzéseket,
- hazánk jövőképét, miszerint Magyarország 2030-ra Kelet-Közép-Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal,
- hogy a fejlesztés és a fenntarthatóság biztosítása valamennyi nemzeti erőforrás (az emberi, a társadalmi, a természeti és a gazdasági erőforrások) kiegyensúlyozott, egymással összhangban lévő megőrzését, fejlesztését igényli, ezért a fenntartható fejlődés követelményeinek érvényesítése valamennyi szakpolitikai terület számára feladatokat ad,
- a széles körű társadalmi egyeztetés tapasztalatait.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.)

A 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is. A Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. A Program átfogó céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
  - Levegőminőség javítása,

- A zajterhelés csökkentése,
- vízminőség és egészség,
- Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás,
- Környezet és egészség,
- Zöldfelületek védelme
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata,
  - A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem,
  - Talajok védelme és fenntartható használata,
  - Vizeink védelme és fenntartható használata,
  - Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás,
- Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése,
  - Erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása,
  - A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése,
  - Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása,
  - Hulladékgyűjtés,
  - Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira,
  - Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése;
- Területfejlesztés, területrendezés és környezetvédelem;
- Településfejlesztés, -rendezés és környezetvédelem.

Víz Keretirányelv

Víz Keretirányelv előírásai szerint az EU tagállamokban 2015-ig jó állapotba kell hozni a felszíni és felszín alatti vizeket, és fenntarthatóvá kell tenni ezt a jó állapotot. A jó állapot elérése érdekében a VKI 13. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a területükön fekvő vízgyűjtő területekre (rész-vízgyűjtőkre és az ország területére eső vízgyűjtőrészekre) Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet (VGT) kell készíteniük. A Duna-vízgyűjtőterület Magyarország területét érinti.

A Víz Keretirányelv célja az volt, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A 2015-ös cél sem Magyarország, sem a többi tagállam számára nem volt teljesíthető. Ezt a várható problémát felismerve a keretirányelv lehetőséget teremt arra, hogy amennyiben a természeti vagy a gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé a jó állapot megvalósítását 2015-ig, úgy a teljesítés határidejét ütemezni lehet a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával 2021-re, illetve 2027-re. Ezek az időpontok képezik egyben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusát. Az első végrehajtási időszak 2015. december 22-vel zárult le, ugyanakkor kezdődött el a jelenlegi második tervezés, vagy első felülvizsgálat által meghatározott intézkedési program végrehajtása.

A VKI alapelve, hogy a víz nem csupán szokásos kereskedelmi termék, hanem alapvetően örökség is, amit ennek megfelelően kell óvni, védeni. A vízkészletek használata során hosszútávon fenntartható megoldásokra kell törekedni. Ennek megfelelően a jó állapot eléréséhez szükséges javító beavatkozásokat össze kell hangolni a fenntartható fejlesztési igényekkel, de szigorúan a VKI elvárásainak figyelembevételével.

A település a Nádor–(Sárvíz)-csatorna, így a Duna jobb parti vízgyűjtő területéhez tartozik. Vízgyűjtő-gazdálkodási szempontból a terület az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony (1–13 alegység) működési területéhez tartozik.

Nemzeti Tájstratégia

Az NTS egyik alap feladata a társadalom figyelmének és felelősségérzetének felkeltése annak érdekében, hogy a hazai, illetve a határon átnyúló tájak védelme, kezelése és tervezése céljából az érdekeltek helyi, országos és nemzetközi szinten is együttműködjenek. Jelen stratégia az egyezmény szellemiségének megfelelően a védelem-kezelés-tervezés hármasszisztemet alkalmazva határozza meg a célokat és feladatokat.

A táj védelme a táj jelentős vagy jellemző sajátosságainak megőrzésére és fenntartására vonatkozik. Örökségi értékét a táj természeti adottságai és/vagy az emberi tevékenységek révén kialakult elemeinek jellemző összetétele adja.

A táj kezelése a fenntartható fejlődés szempontjából olyan tevékenységet jelent, amelynek célja a táj rendszeres fenntartása. Célja, hogy a társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatok által előidézett változásokat irányítsa és összhangba hozza. A táj tervezése olyan céltudatos tevékenységet jelent, amelynek célja a táj fejlesztése, helyreállítása vagy új létesítése

Natura 2000 területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet

A rendelet célja az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek hálózatába tartozó, a rendelet hatálya alá eső Natura 2000 területeken előforduló, a mellékletekben meghatározott közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetve fajok megőrzéséhez szükséges előírások megállapítása.

Biztosítani kell a Natura 2000 területen található közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű fajok, illetve élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését, fenntartását és helyreállítását

Olyan terv vagy beruházás elfogadása, engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül a Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését, vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, vizsgálni kell a területen meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat

Európai Táj Egyezmény

A tájegyezmény célja: az európai tájak minősége és sokfélesége olyan közös értéket képez, amelynek védelme, kezelése és tervezése terén fontos, hogy az érdekeltek együttműködjenek. Az Egyezmény fő célja, hogy elősegítse a táj védelmét, kezelését és tervezését, valamint, hogy hozzájáruljon a tájak vonatkozásában megvalósuló európai együttműködéshez. Ez az első olyan nemzetközi egyezmény, amely kizárólag a táj védelmével, kezelésével és továbbfejlesztésével foglalkozik. A tájegyezménnyel kapcsolatos feladatok:

Az Egyezményt aláíró országok vállalják, hogy

- a tájat – mint az emberi környezet meghatározó komponensét, a természeti és a kulturális örökség sokféleségének kifejezőjét és az önazonosságuk alapját – törvényben ismerik el;
- a tájak védelmére, kezelésére és tervezésére kiterjedően jogszabályba foglalt tájpolitikát alkotnak;
- a tájpolitikán foglaltak megvalósítása érdekében intézkedéseket tesznek a közvélemény, a helyi hatóságok és más szereplők bevonásával;
- a tájat integrálják a regionális és településtervezési politikákba, csakúgy, mint a kultúr-, környezet-, agrár-, társadalom- és gazdaságpolitikákba és minden olyan koncepcióba és stratégiába, amely közvetett, vagy közvetlen hatással van a tájra;
- növelik a tájjal kapcsolatos fogékonyság, tudatosság növelés szisztemetének kidolgozását minden döntési szinten, a különböző társadalmi csoportok és egyének körében;
- növelik a lakosság és civil szervezetek részvételét a döntéshozatalban;
- lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a tájjal kapcsolatos képzést, továbbképzést kiterjesszék más szakterületekkel foglalkozó szakemberekre is.

Az Egyezményben meghatározott feladatok egy részét hazánk már teljesítette, hiszen a táj védelme törvényi szinten szabályozott, illetve a tájra vonatkozó stratégiákban megjelenik a tájak védelme, kezelése és tervezése. A tájak értékeléséhez és "működtetéséhez" értő szakemberek képzése is nagy hagyományokra tekint vissza. A lakosság és a helyi érdekelt szervezetek is részt vesznek a tájjal kapcsolatos döntési mechanizmusban (pl. lakossági fórum, közmeghallgatás).

3.2.2. REGIONÁLIS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

Országos Területrendezési Terv

Az OTTrT-vel való kapcsolatokat a felülvizsgálati dokumentáció önálló fejezetben vizsgálja.

Fejér megye területrendezési terve

A regionális program az alábbi:

- Fejér Vármegyei Önkormányzat Közgyűlésének Fejér Megye Területrendezési Tervéről szóló 7/2020. (II. 28.) önkormányzati rendelete

A terv célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A megyei szintű tervvel való összhangot és kapcsolódást a felülvizsgálati dokumentáció külön fejezet részben vizsgálja.

4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA

A tervezési terület Balinka közigazgatási területe, ami az Alföld nagytáján, azon belül a Mezőföld középtáján és a Keleti-Bakony és a Sári-Bakonyalja kistájak határán helyezkedik el (FORRÁS: DÖVÉNYI. (SZERK.): MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.).

4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE

4.2.1. LEVEGŐMINŐSÉG

Éghajlati viszonyok

A tervezési terület éghajlata mérsékelt hűvös–mérsékelt száraz. A napsütéses órák évi száma átlagosan 1960; nyáron 780, télen 190 óra körüli napfénytartamra számíthatunk.

A hőmérséklet évi átlaga 9,0–10,0 °C körül van, a csúcson 9 °C alatti, a tenyészidőszaké pedig 15,0–15,5 °C körüli, de a DK-i részeken eléri a 16,0 °C-ot. A 10 °C napi középhőmérsékletet meghaladó időszak ápr. 10–15. körül kezdődik és okt. 14–18-ig tart (185–190 nap), de a magasabban fekvő területeken csak ápr. 20. körül kezdődik, és okt. 14–18-án ér véget (175 nap körül). 195 nap körüli hosszúságú fagymentes időszak valószínű. Ez az időtartam hozzávetőlegesen ápr. 10–15. és okt. 25–28. közé esik. A legmagasabb nyári hőmérsékletek sokévi átlaga 32,0–33,0 °C, de a csúcson 30,0–31,0 °C, a legalacsonyabb téli hőmérsékletek –15,0 és –16,0 °C közötti.

Az évi csapadékösszeg 570–620 mm körüli. A vegetációs időszak csapadékösszege 330–380 mm közötti, a csúcson 400 mm körüli. A hótakarós napok száma évente 50–60, az átlagos maximális hóvastagság 22–26 cm. Az ariditási index 1,15–1,20. Leggyakoribb szélirányok az ÉNy-i és az É-i, az átlagos szélesség a tetőkön 4 m/s körüli, máshol 3–3,5 m/s. Az erdőgazdálkodás mellett a szántóföldi kultúrák számára kedvező az éghajlat.

Környezeti levegő minősége

Balinka településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található. A székesfehérvári adatok Balinka település esetében nem relevánsak.

A település környezeti levegőminősége jónak mondható, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak (1. SZ. TÁBLÁZAT):

1. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Kén - dioxid	Nitrogén - dioxid	Szén- monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talaj- közeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

B csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határértéket és a tűréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték és a tűréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O–I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Balinka esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Ipari tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Állattartás.

Ipari kibocsátások

Balinka település esetében a nagyobb kibocsátásokkal járó ipari tevékenység viszonylag szűk a bánya bezárását követően. A legfontosabb ipari vállalkozások:

- W & R Center Nyílászáró és Árnyékolástechnika Kft. – nyílászáró- és árnyékolástechnikai építőelemek gyártása,
- Pc-Busz Szállítási És Számítástechnikai Kft. – szárazföldi személyszállítás,
- VADEX Zrt. Balinka Fafeldolgozó Üzem – fafeldolgozás, fűrészáru előállítás.

A felsorolt ipari termelők által az elmúlt években légkörbe bocsátott légszennyezőanyag mennyisége az alábbi (2. SZ. TÁBLÁZAT):

2. számú táblázat: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása Balinkán

Tárgyév	Éves kibocsátás (kg)	Légszennyezőanyag neve
2015	27	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2015	333	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2015	340	Szilárd anyag
2015	530	Szén-monoxid
2016	22	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2016	244	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2016	411	Szilárd anyag
2016	416	Szén-monoxid
2017	19	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2017	209	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2017	355	Szilárd anyag
2017	356	Szén-monoxid
2018	39	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2018	291	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2018	486	Szilárd anyag
2018	714	Szén-monoxid
2019	37	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2019	286	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2019	284	Szilárd anyag
2019	686	Szén-monoxid
2020	28	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2020	209	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2020	208	Szilárd anyag
2020	519	Szén-monoxid

A felsorolt légszennyezőanyagok termikus folyamatokhoz kapcsolódnak.

Lakosság fűtése

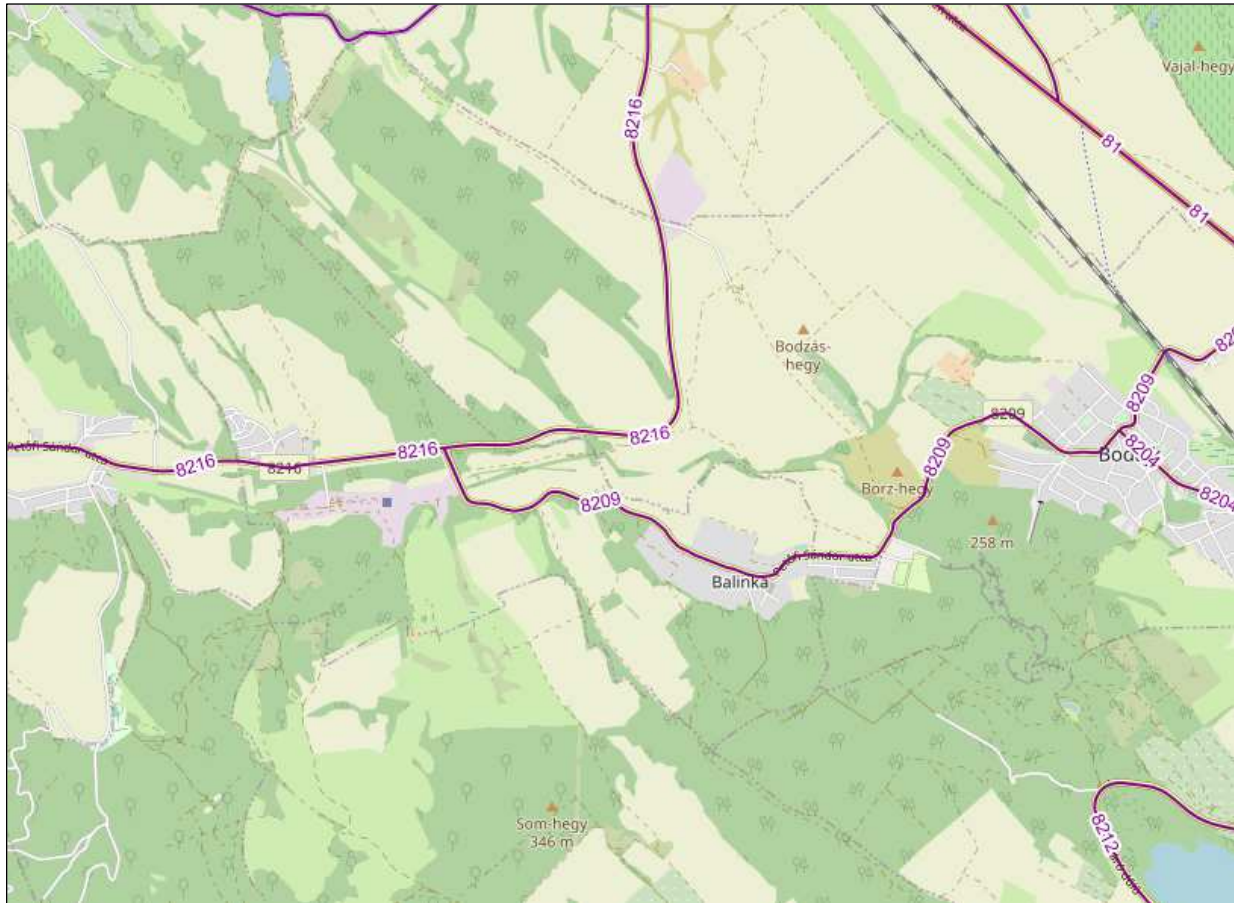
Téli időszakban a lakossági fűtés a meghatározó légszennyezőanyag kibocsátó tevékenység. A településen vezetékes gázszolgáltatás van, kiépítettsége közel 84%-os, az ellátó hálózat hossza 17,1 km, a gázfogyasztók száma 259, melyből a lakossági fogyasztók száma 244. A település felé szolgáltatott gáz mennyisége 2021-ben 321 ezer m³ volt, melyből a lakosság gázfogyasztása kb. 95% volt.

A kibocsátott légszennyezőanyagok mennyisége nem számottevő, a vonatkozó kibocsátási határértéket nem lépik túl, a szűkebb és tágabb térség levegőjének a minőségét számottevően nem befolyásolják.

Az energiaárak emelkedésével, illetve a gázárak drasztikus emelkedésével nőtt a fatüzelést igénybe vevők részaránya, illetve megjelentek a megújuló energiaforrásra alapozott fűtési rendszerek, mint napkollektoros, hőszivattyús vagy biomassza fűtésű rendszerek, illetve az elektromos fűtési rendszerek aránya érezhető mértékben nő. Javasolt fejlesztési irány a légszennyezés mérséklésére és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére ezen alternatív energiaforrások minél nagyobb arányban történő bevonása.

Közlekedés légszennyezése

Balinka közigazgatási területét a 8209. sz. Balinka–Bodajk közötti, illetve 8126. sz. Mór–Zirc közötti közút érinti (3. SZ. ÁBRA).

3. számú ábra: Balinka közlekedéshálózata
(forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

A 2021. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyokat az alábbi táblázat mutatja be (3. SZ. TÁBLÁZAT):

3. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak jellemző forgalmi adatai

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)	
	8209. sz út 1+999 és 9+251 kmsz. között	8216 19+117 és 25+772 kmsz. között
Személygépkocsi	1700	2451
Kis tehergépkocsi	362	483
Szóló autóbusz	155	80
Csuklós autóbusz	1	1
Közepes tehergépkocsi	5	21
Nehéz tehergépkocsi	33	27
Pótkocsis szerelvény	1	17
Nyerges tehergépkocsi	1	15
Speciális jármű	0	0
Motorkerékpár	35	83
Lassú jármű	11	11

A bemutatott útszakaszok mentén, mint folyamatos vonalforrás mentén az alábbi légszennyezőanyag emissziókra számíthatunk belterületi szakaszokon (4. SZ. TÁBLÁZAT):

4. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai - emissziója

Légszennyező komponensek	Várható emissziók (g/km)	
	8209. sz út 1+999 és 9+251 kmsz. között	8216 19+117 és 25+772 kmsz. között
Szén-monoxid	1446,3	
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	258,3	
Részecske	34,6	

A vizsgált útszakaszok mentén 10 m távolságban elhelyezkedő receptor pontban az alábbi légszennyezőanyag koncentrációk várhatók (5. SZ. TÁBLÁZAT):

5. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai

Légszennyező komponensek	Várható légszennyezőanyag koncentrációk (µg/m ³)	
	8209. sz út 1+999 és 9+251 kmsz. között	8216 19+117 és 25+772 kmsz. között
Szén-monoxid	26,7	37,0
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	4,8	6,1
Részecske (PM10 24 órás)	0,2	0,3

A településen átvezető utak mentén a légszennyezettségi határértéket meghaladó légszennyezőanyag koncentráció nem várható. A távolabbi utak a település levegőminőségére hatást nem gyakorolnak. A Bodajk–balinkai vasútvonal ugyan áthalad a településen, azonban a vasúti közlekedés a 934a vonalon megszűnt, így a vasúti közlekedés zajterhelésével nem kell számolni.

Állattartás

A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás, illetve kedvtelés szintjét. A bűzhatás a belterületen elhanyagolható. A belterületi állattartás helyi rendelettel szabályozott.

A tervezési területek levegőállapota

A tervezési területeken jelentős hatású légszennyező források nem üzemelnek, az utakon folyó közlekedésből sem származik érdemi levegőterhelés.

4.2.2. TALAJ ÉS FÖLDTANI KÖZEG ÁLLAPOTA**Domborzati viszonyok**

A terület mai geomorfológiai képét az egységes Tési-fennsík, a hegyközi medencék (Balinkai-, Alsóperepusztai-medence), a pannóniai abrúzióval átformált, lenyesett lépcsős fennsíkperemek, abrúziós síkok, pedimentek, glacisok formacsoportjai határozzák meg. A fennsíkok enyhén hullámos, gyengén tagolt központi területeivel ellentétben (2,1 km/km² átlagos völgsűrűség, 20 m/km² relatív relief) a peremek aprólékosan szabdaltak (4,1 km/km² átlagos völgsűrűség) és itt tapasztalhatók a legnagyobb relatív relief értékek is (100 m/km²). Így az erdő és mezőgazdasági hasznosítás szempontjából a domborzat területenként eltérő adottságokkal rendelkezik.

Földtani viszonyok

A terület domborzata uralkodóan mezozoos karbonátos kőzetekből (elsősorban triász földolomitból) épült. A Keleti-Bakony 500 m tszf-i magasság fölé emelkedő fennsíkját szerkezeti árkok, hegységperemi süllyedékek határolják. Fejlődésmenete során sokféle szerkezeti hatásnak volt kitéve. Ezért domborzata az árkos-sasbérce töréses szerkezet mellett pikkelyeződések, vízszintes és torziós elmozdulások, alátolódások formaelemeit viseli. A középső-miocén idején sekélytengeri, formagazdag homokrétegek lerakódása (Várpalota). F fiatal pannóniai üledékekben

tapasztalt vetődések, törések, de nem utolsó sorban az elmúlt évszázadban feljegyzett földrengések száma alapján szeizmikusan érzékeny területnek minősíthető (Várpalota, Pét stb.). A mezozoos kőzetek felett Balinka térségében eocén korú barnakőszén települt, a termelés 1952–1991 között folyt. Várpalotán 1876–1996 között középső-miocén korú barnakőszén (lignitet) termeltek.

Talajtani viszonyok

A kistáj területének nagyobb hányadát (64%) a mészkövön képződött rendzina talajok alkotják. Hasznosításukban az erdő kb. 60%-ot, a gyep és a legelő pedig 40%-ot tehet ki. A löszös fennsíkok kiterjedt talajtípusa a vályog mechanikai összetételű, agyagbemosódásos barna erdőtalaj (27%). Kémhatása a kilúgozás mértékétől függően erősen vagy gyengén savanyú, vízgazdálkodási tulajdonságai kedvezőek, termékenységi besorolása a 30–45 (int.) kategória. Főként szántóként (65%) és legelőként (25%) hasznosíthatóak, még erdő csupán a fennmaradó 10%.

A lejtőlöszön és a harmadidőszaki üledékeken barnaföldek (7%) képződtek. Mechanikai összetételük vályog vagy agyagos vályog. A vízgazdálkodási tulajdonságok – a sekély termőrétegűek kivételével – általában kedvezőek. Termékenységük a változó tulajdonságok széles skálája szerint a 30–55 (int.) kategóriába sorolható. A lejtőviszonyoktól függően szántóként 65%, legelőként pedig 30% hasznosítható.

A földes és köves kopárok és a Gaja-völgy réti talajainak területe csupán 1–1%. A földes kopárok főként (90%) karsztbokorerdők, a réti talajok kaszálórétek (70%) és szántók (25%) lehetnek. A kistáj szántóin főleg búzát, árpát, zabot, kukoricát és vöröshérét termeszthetnek. Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be (6–7. SZ. TÁBLÁZAT):

6. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

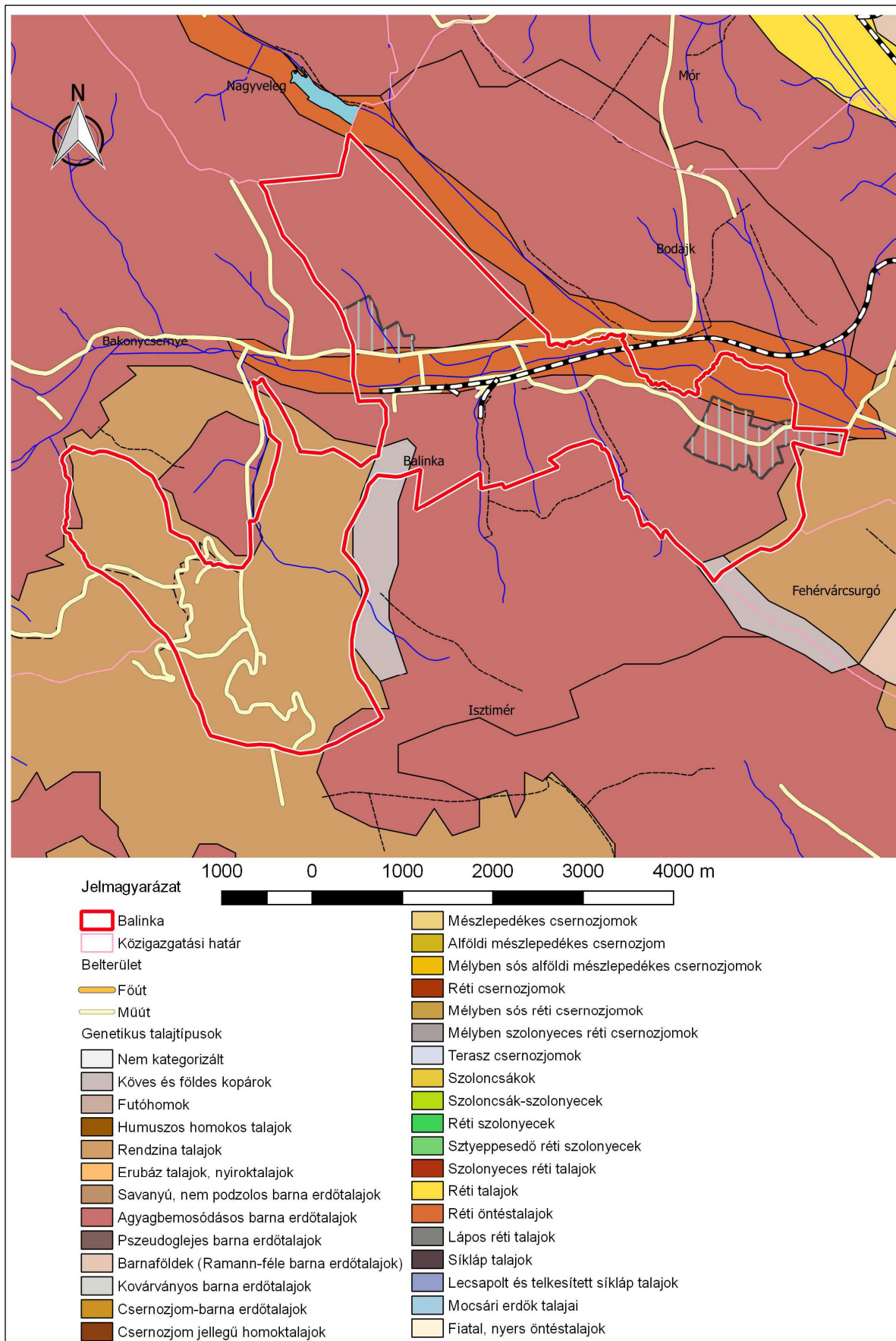
Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
01	1
04	64
07	27
09	7
26	1

7. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

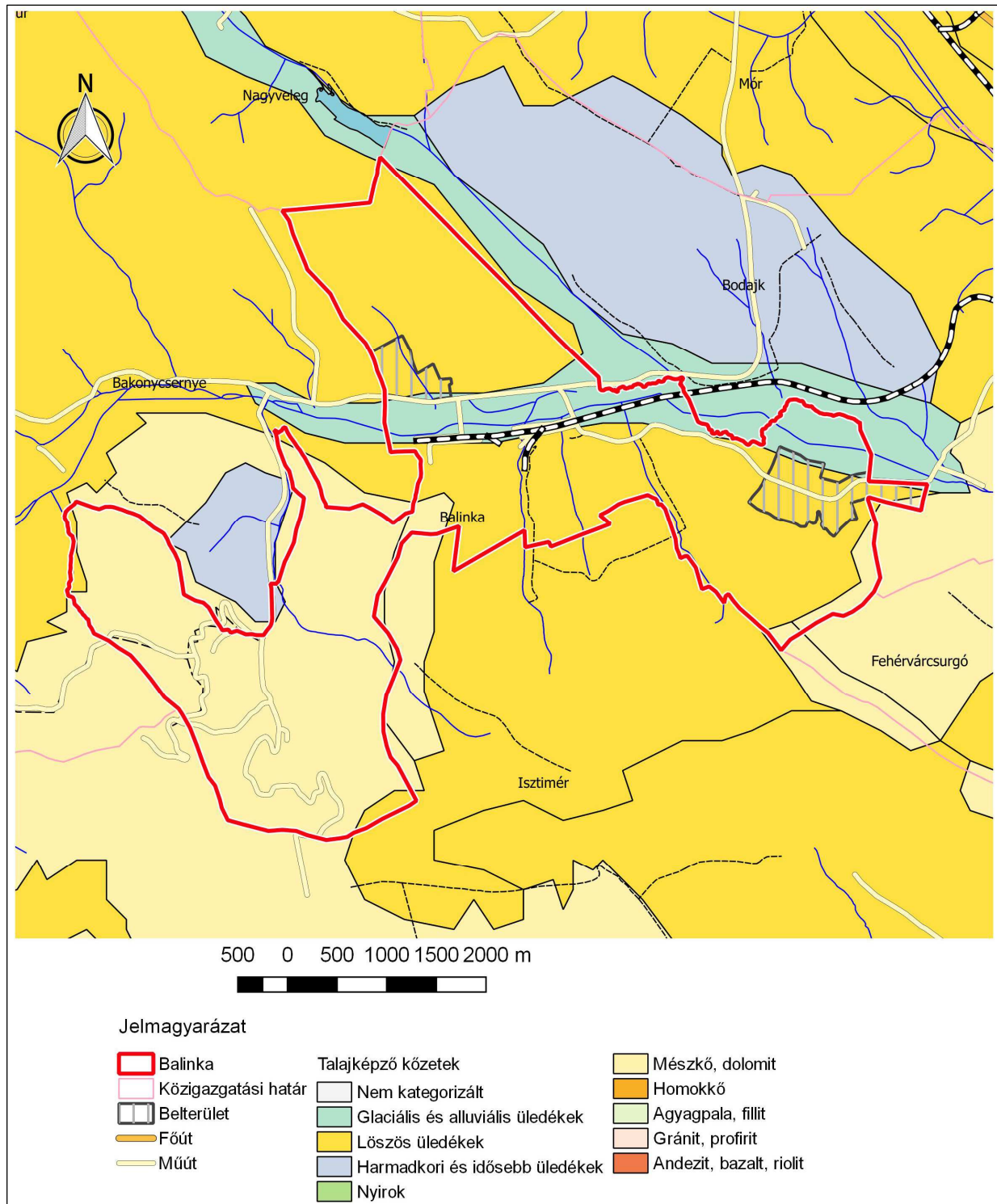
Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
01	20	10	-	-	70
04	20	20	5	5	50
07	45	25	5	10	15
09	35	45	5	5	10
26	65	25	-	5	5

A tervezési terület genetikus talajterképét és kőzetképző kőzeteit az alábbi ábrák mutatják be (4. ÉS 5. SZ. ÁBRÁK).

4. számú ábra: Genetikus talajtípusok

5. számú ábra: Talajképző kőzetek

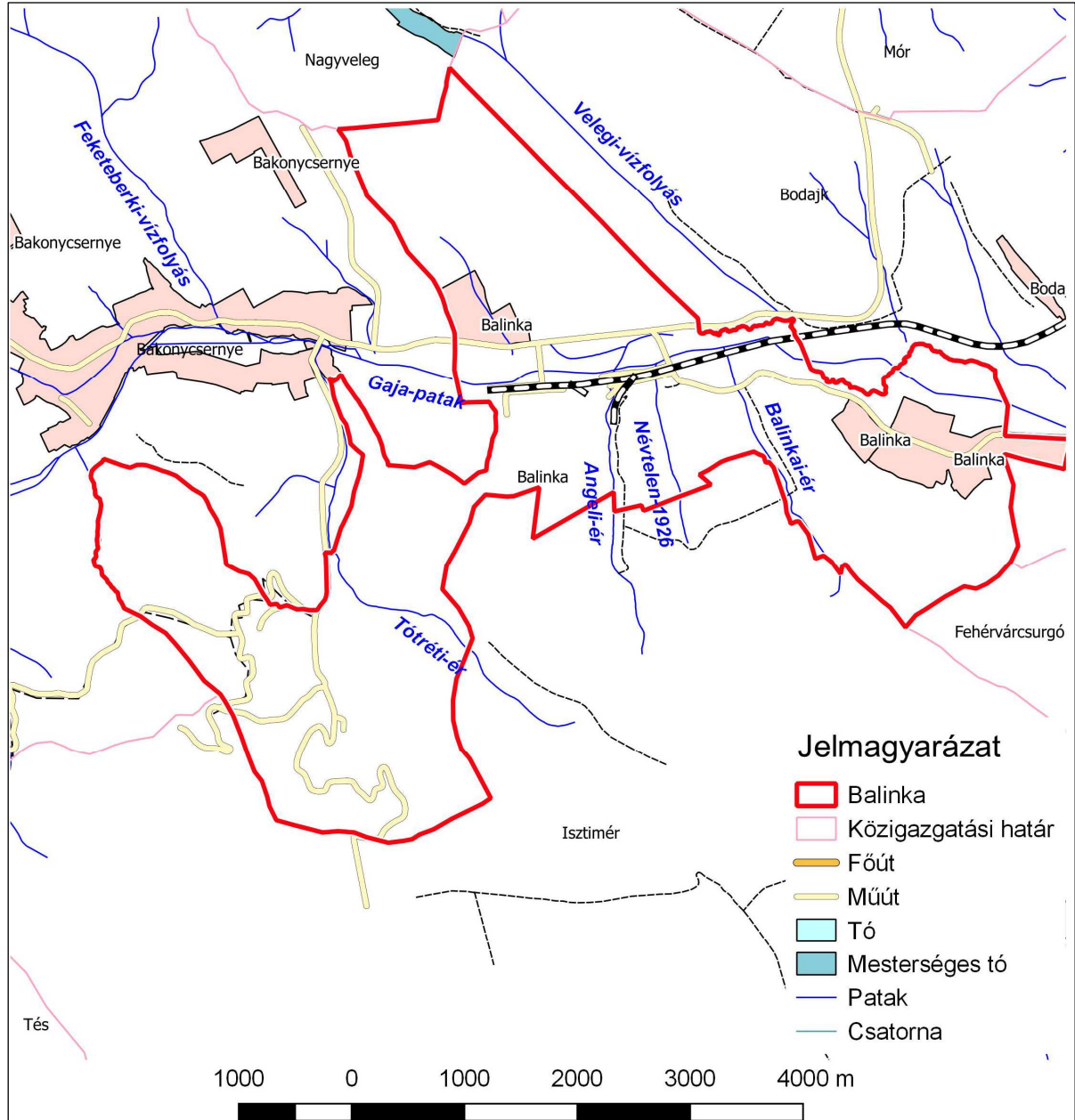
4.2.3. VIZEK ÁLLAPOTA

Felszíni vizek

A kistáj területének É-i és K-i része a Gaja-patakhöz, D-i része a Veszprémi-Sédhez folyik le. Kisebb részében vízfeleslege, nagyobb részében vízhiánya van. Fő vízfolyásai a Veszprémi-Séd, Péti-víz, Csákány-árok, Inotai-víz. Az árvizek tavasszal, a kisvizek ősszel szokásosak.

A település a Séd–Nádor–Gaja vízrendszer és a Duna részvízgyűjtő területéhez, vízgazdálkodási szempontból az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-tervezési alegység működési területéhez tartozik.

Balinka település és környéke felszíni vízben szegény. A településen a Gaja-patak-patak folyik keresztül, illetve a Velegi-vízfolyás Balinkánál torkollik a Gajába. Ezen kívül több kisebb vízfolyás is áthalad a településen. Állóvíz a településen nem található. A terület vízrajzát az alábbi ábra mutatja be (6. SZ. ÁBRA):

6. számú ábra: A tervezési terület vízrajza

A bemutatott vízfolyásokról vízjárási adatokkal csak a Gaja esetében rendelkezünk a Fehérvárcsurgói szelvényben (8. SZ. TÁBLÁZAT).

8. számú táblázat: A Gaja vízjárása

Vízfolyás	Vízmerce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Gaja-patak	Fehérvárcsurgó	5	350	0,01	0,80	58

Csapadékvíz elvezetés

Balinka község az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-gazdálkodási alegységhez tartozik. A tervezési alegység a Séd–Nádor–Gaja vízrendszer vízgyűjtő területét foglalja magába. A település csapadékvizeinek közvetlen befogadója a Gaja-patak, így nem mindegy az sem, hogy ez milyen hordalék-, illetve milyen kémiai terhelést kap a részvízgyűjtő irányából. A Gaja medrére vonatkozóan a jogszabályokban előírt kiépítési mérték – belterületről lévén szó – a 33 évente előforduló (Q3%) nagyvíz.

A településen belül a végbefogadóig való vízlevezetés elemei a megfelelően méretezett nyílt árkok és az utak keresztesítésénél, telkek bejáróinál az áttereszek megfelelő kialakítása. Nem megoldott a településen a külterületi hordalék visszatartása, a többlet vizek tározása. Ezen problémák megoldása alapvetően fontos a belterületi károk mérséklésére.

Összefoglalva a leírtakat megállapítható, hogy a belterületi művek nyomvonalukban rendelkezésre állnak, de nincs megoldva a hordalék visszatartás, a többletvizek visszatartása, illetve az övások rendszerek nincsenek jól kialakítva.

Felszín alatti vizek

A **Keleti-Bakony** kistáj területén „talajvíztükör” csak a peremeken képvisel összefüggő szintet, ahol 4–6 m között érhető el. Mennyisége csak a Gaja-völgyben számottevő. Jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A keménysége 15–25 nk°, a szulfáttartalom 60 mg/l alatt van. A Gaja-völgyben a keménység 25 nk°-ig, a szulfáttartalom 300 mg/l-ig emelkedik.

A rétegvíz készlet átlagos. Az artézi kutak száma kicsi. Mélységük változó, vízhozamuk általában kiadós. Tekintettel a terület vízbázis jellegére, a vízminőség-védelem fontos feladat. Balinkán található a Vadrózsa-forrás, mely ex lege védett forrás (kataszteri szám: F-4400-1609). Balinka települést az alábbi felszín alatti víztestek érintik (9. SZ. TÁBLÁZAT):

9. számú táblázat: Felszín alatti víztestek

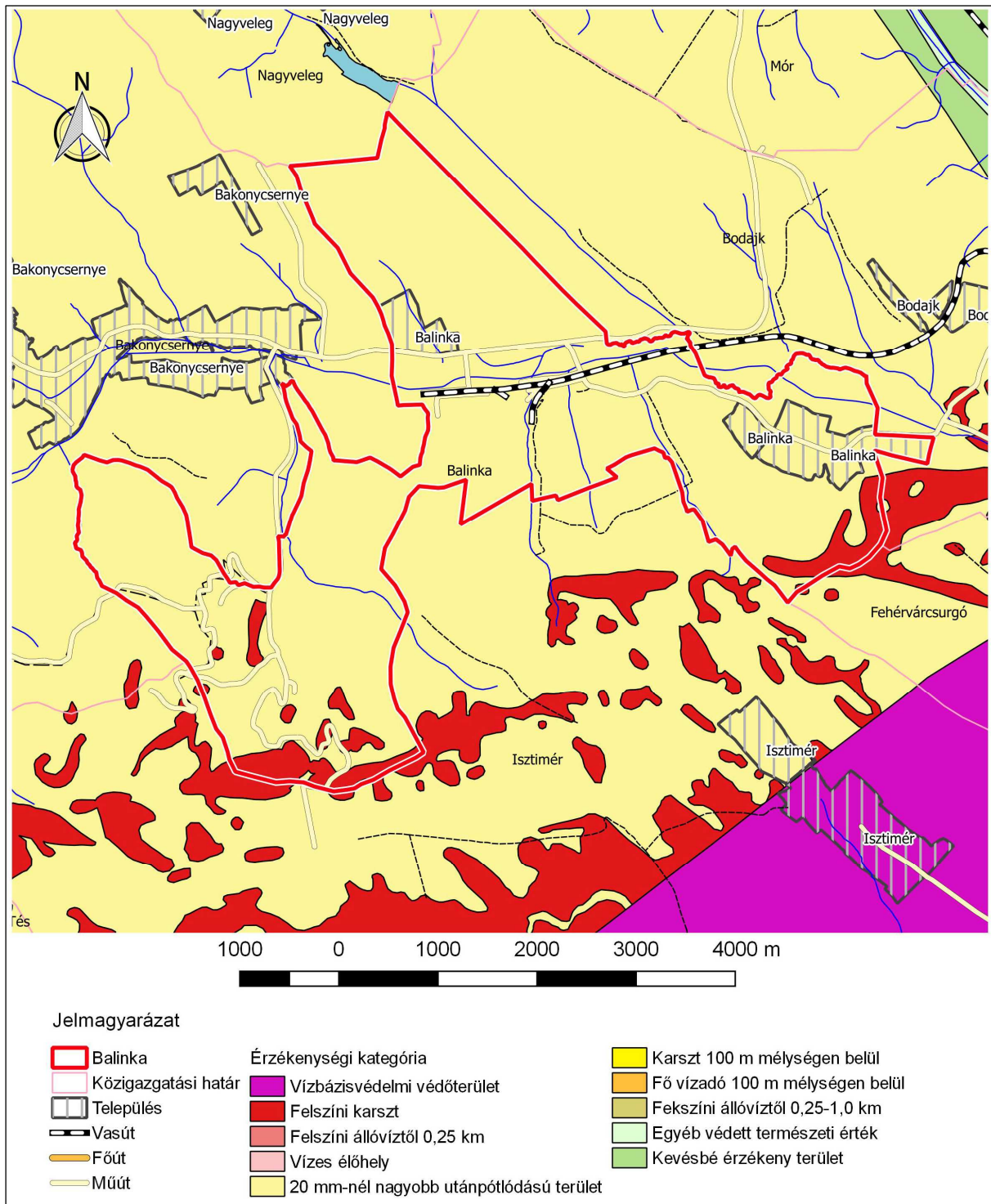
Víztest kód	víztest név	vízadó típusa
h.1.2	Dunántúli-középhegység - Séd-Nádor-vízgyűjtő	vegyes
sh.1.2	Dunántúli-középhegység - Séd-Nádor-vízgyűjtő	porózus
k.1.1	Dunántúli-középhegység - Veszprém, Várpalota, Vértes déli források vízgyűjtője	karszt

Dunántúli-középhegység – Veszprém, Várpalota, Vértes déli források vízgyűjtője nevű karsztvíztest, illetve a fedőjében található Dunántúli-középhegység – Séd-Nádor-vízgyűjtő hegyvidéki és sekély hegyvidéki víztestek az alegység É-i, hegyvidéki részét építik fel. Legjelentősebb képződményei a főkarsztvíztároló középső–felső-triász karbonátos kőzetek, melyek a térség vízellátásában döntő szerepet játszanak.

Balinka település a felszín alatti víz állapota alapján *fokozottan érzékeny*, valamint *kiemelten érzékeny* felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő település. A település északi része az 1.a (Vízbázisvédelmi védőterület) alkategóriába tartozik, déli része pedig az 1.b (Felszíni karszt) alkategóriába. Balinka nitrátérzékeny területnek minősül.

A vizek nitrát szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat szabályait, előírásait a településen, illetve a tervmódosítással érintett területeken be kell tartani. Balinka területének felszín alatti szennyeződés-érzékenységet az alábbi ábra mutatja be (7. SZ. ÁBRA):

7. számú ábra: A felszín alatti közeg szennyeződés érzékenysége

Vízellátás

A településrészeken élők kommunális ivóvízellátása 100%-ban a felszín alatti vízkészletből került biztosításra, kiépítésre, csatlakozva a Móri kistérségi vízműhöz. A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt fogyasztóhelyek, (mérőhelyek) száma 384. Balinka község és település részeinek összes háztartása, közintézménye, ellátott vezetékes vízzel, azonban ez nem mondható el a szennyvíz közcsatornába bekapcsoltak arányáról. A település három jól elkülönülő településrészből áll:

- Balinka község és Mecsér,
- Bánya
- és MÁV telep.

Ezen kívül Balinka belterületétől 5 km-re nyugatra fekvő Kisgyón is a település közigazgatási területéhez tartozik.

A településrészek vízellátása a Mór kistérségi regionális vízmű rendszerről biztosított. A balinkai bánya (régii vízbázis) bezárása előtt a regionális vízellátó rendszer részére új vízbázis került kialakításra, a Bodajk Kajmáti vízbázis, ahol 2 db karsztkút került (I. és II. sz. kút), lemélyítésre. Tehát a kistérségi rendszer jelenlegi vízbázisai a Bodajk Kajmáti kutak. A kutak beüzemelése után a bányák vízbázisáról üzemelő vízellátó rendszer, távvezetéken – néhány módosítással – átkötésre került az új vízbázisra. Később vízbázisként még lemélyítésre került, kiépült a Bodajk III. és 9 jelű kút is, amely a bodajki elosztóhálózathoz csatlakozik. A Bodajk 9 sz. kút tartalékként került lemélyítésre. Rendelkezésre álló vízbázisok:

- kajmáti I sz. kút -1450 l/p - 2080 m³/d
- kajmáti II sz. kút -2000 l/p - 2880 m³/d
- bodajki III. sz. kút -290 l/p - 410 m³/d
- Összesen: 5.370 m³/d

A regionális vízmű és a városi elosztóhálózat üzemeltetője a Fejérvíz Zrt. Balinka és település részeinek vízellátása a Mór kistérségi regionális vízmű részeként üzemelő Mecsér – Bodajk távvezetékéről történt (két ponton) leágazással kiépített elosztóhálózaton át biztosított. Irányító a Balinka-Mecséri medence (750 m³) nyomásszintjéről biztosított, túlfolyó szintje (244,0 mBf).

Az üzemelési engedélyben meghatározott vízigény:

Éves átlagos napi fogyasztás
40 m³/d + 60 m³/d

Éves legnagyobb napi csúcsfogyasztás
75 m³/d + 100 m³/d

Szennyvízkezelés

A község kiépített közüzemi szennyvízelvezető csatornahálózattal rendelkezik.

Gyűjtő hálózat:

- Gravitációs csatornahálózat: 7,0 km
- Átemelő: 1 db
- Szennyvíz nyomócső: 1,0 km

Balinka község és a Gaja völgyi táborok szennyvizét a kiépített csatornahálózaton át a Balinka I. jelű átemelőben kerül összegyűjtésre. Az átemelő szivattyúi egy nyomócsövön át továbbítják a szennyvizet a Bodajk Diófa utcai DN 200 gravitációs csatorna végaknájába.

A bevezetett szennyvíz a Bodajk városi elvezető rendszeren át jut el a városi tisztító telepre. A községből elvezetésre kerülő kommunális szennyvíz befogadása és tisztítása így biztosított.

Bodajki szennyvíztisztító telep: Bodajk város és Balinka község szennyvízelvezető rendszere, a tisztítóteleppel együtt épült ki. A telep tisztítási kapacitása: 630 m³/d volt.

2002-ben megvalósult a Bodajk–Csókakő–Csákberény–Söréd szennyvízelvezető rendszer, amelynek a IV. jelű végátemelője nyomócsövön át emeli be települések szennyvizét a bodajki, új tisztítási vonallal bővített tisztító telepre. A tisztítótelep kapacitása a bővítés után: 1.100 m³/d –ra növekedett.

4.2.4. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS HELYZETE

A településen a hulladék közszolgáltatás helyzete megoldott, a település hulladék közszolgáltatója a Depónia Nonprofit Kft. A vegyes hulladék gyűjtése heti rendszerességű, kezelése a Székesfehérvári Hulladékkezelő Központban történik. A zöldhulladékok gyűjtése elkülönítetten történik, kezelésre ugyancsak a Székesfehérvári Hulladékkezelő Központban üzemeltetett komposztáló telepen van lehetőség. A településen egy hulladékszállító, hulladékgazdálkodási vállalkozás jelenleg nem működik, egyéb hulladékgazdálkodási vállalkozás, vagy létesítmény nem üzemel.

A 035/4 hrsz-ú ingatlan egykori hulladéklerakó területe volt. A rekultivációt megalapozó felülvizsgálatot követően a rekultivációra a környezetvédelmi hatóság 651798/2007. iktatószámú határozatában adott engedélyt. A rekultiváció a Közép-Duna-Vidéke Hulladékgyűjtési Rendszer kertében valósult meg.

4.2.5. ZAJTERELÉS HELYZETE

Balinka település egyes területein kialakuló zajterhelés az ipari, kereskedelmi, szolgáltató telephelyek és a közlekedés kibocsátásaiból tevődik össze. Egyedi zajkibocsátási határértéket megállapító határozat a településen nem került kiadásra. Zajvédelmi bejelentésről nincs tudomásunk. Meghatározó zajforrás a településen áthaladó közúti közlekedés (10. SZ. TÁBLÁZAT):

10. számú táblázat: Balinkát érintő utak mentén kialakuló nappali és éjszakai zajterhelés referencia távolságban – zajtól védendő területen

Vizsgált útszakasz	Nappali időszakban (dB)	Éjszakai időszakban (dB)	Zajterhelési határérték L_{TH}
	Számított zajterhelés referencia távolságban $L_{Aeq(7,5)}$		(nappal/éjszaka)
8209. sz út 1+999 és 9+251 kmsz. között	69,3	61,1	65/55
8216 19+117 és 25+772 kmsz. között	70,6	62,4	65/55

A számított referencia egyenértékű zajterhelési értékek a vizsgált útszakaszok esetében mind nappali, mind éjszakai időpontban meghaladják a zajterhelési határértékeket, a határérték túllépés főként az éjszakai időszakban jelentős. A Bodajk–balinkai vasútvonal ugyan áthalad a településen, azonban a vasúti közlekedés a 934a vonalon megszűnt, így a vasúti közlekedés zajterhelésével nem kell számolni.

4.2.6. ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA

Élővilág

A község közigazgatási területe 160 és 400 mBf tszf-i magasságon fekszik. A község belterülete jellemzően 170 és 180, Mecsértelep 180 és 230 mBf-i magasságban található. A település belterületének mikroklimáját a lejtős terepfelszín, illetve az É-i kitettség befolyásolja, Mecsértelep ezzel ellentétben D-i kitettségű és a meredekség is nagyobb. Növényzet nélküli felszínen vagy sík, illetve D-i kitettségű terepen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. Az É–ÉNy-i uralkodó szelektől különálló vagy magasan a felszín fölé emelkedő tereptárgy nem biztosít védelmet. Balinka területén állandó vízfelületű tó nincs, a felszíni csapadékvizek a települést Ny–K irányba átszelő Gaja felé folynak. Állandó vízfolyás a közigazgatási terület központi részén a már említett Gaja.

A vizsgált település területe a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Dunántúli-középhegység flóraidékének (*Bakonyicum*) Vértes és Bakony flórajárásába (*Vesprimense*) tartozik. A flórajárásra a táblás mészkő- és dolomithegységek jellemzők, ahol a csapadékosabb klíma hatására a magasabb tengerszint feletti területeken vagy azonálisan az északi lejtőkön már alacsonyabban is viszonylag nagy kiterjedésű gyertyános-tölgyesek és bükkösök kerülnek el, ugyanakkor már erősebb a szubmediterrán hatás és számos ilyen elterjedésű flóraelem, köztük örökzöld fajok is előfordulnak.

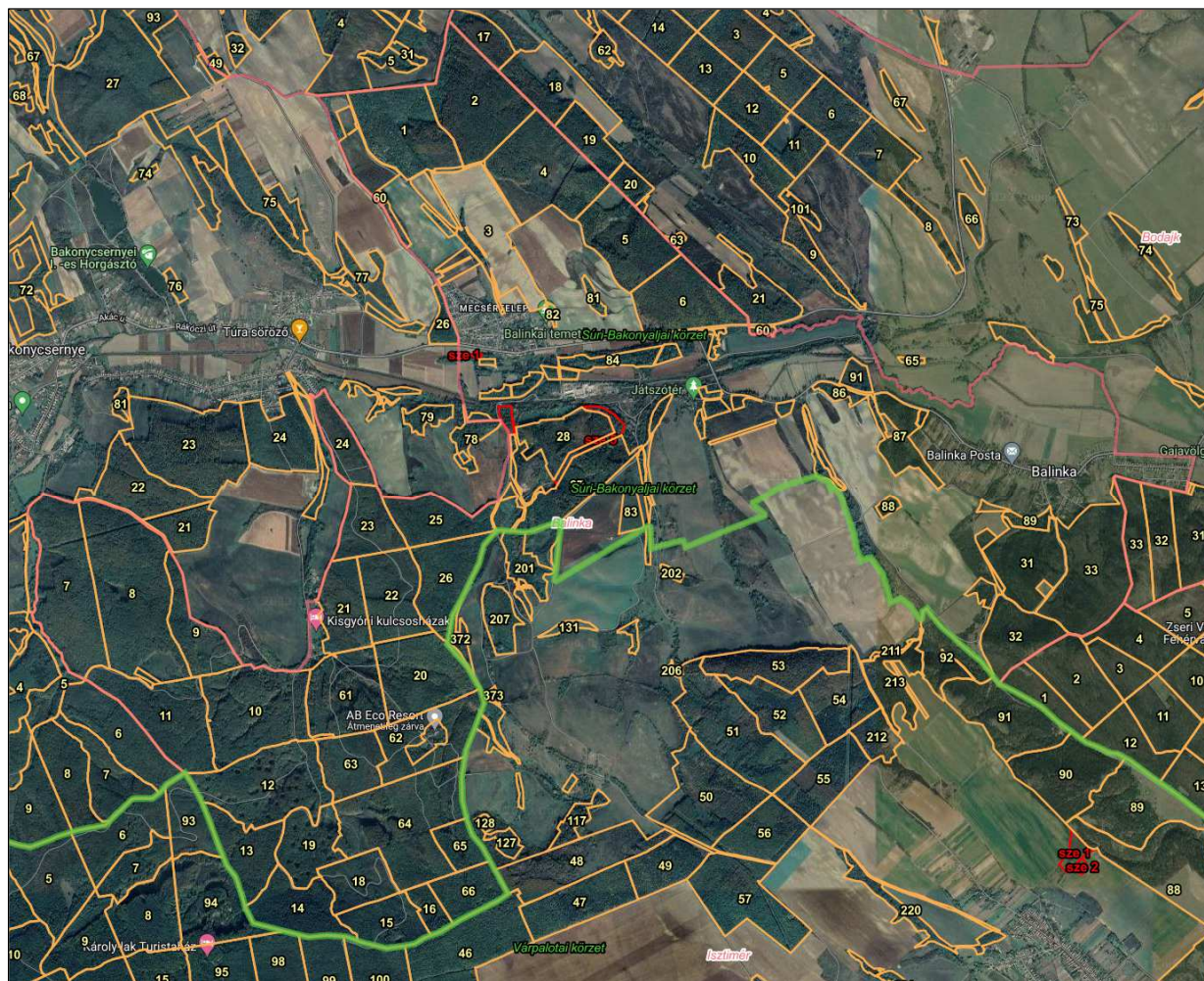
A Keleti-Bakony kistáj területén északon és északnyugaton a domborzat egyenletesen lejt a Tési-fennsíkről a Gaja völgyébe, a klíma kiegyenlített, itt üde erdők (bükkösök, gyertyános tölgyesek) jellemzők. A déli és keleti részek összegyűrt felszíne igen változékony klímával párosul: a Tési-fennsíkon még a bükkösöknek megfelelő, a 10 km-re lévő Várpalotán már a zárt erdő kialakulásához sem elég a csapadék. Emiatt a növényzet is igen változékony. Jellemző a sokféle

élőhelytípus kis területen való mozaikos megjelenése. A magasabb részekben bükkösök, bükkös sziklaerdők, fajgazdag elegyes tölgyesek váltakoznak egymással. A délies oldalakon ezt száraz gyepek és elegyes tölgyesek mozaikja váltja fel: sziklagyepek, sztyeppek, bokorerdők, mészkedvelő és cseres-kocsánytalan. A meredekfalú völgyekben mindez még jobban összekeveredik. E rész flórája is nagyon gazdag, üde és száraz erdei, száraz gyepi, sziklagyepi és sziklaerdei fajok egyaránt nagy mennyiségben fordulnak elő. A sziklaerdei fajok közül többnek (mohos csitri – *Moehringia muscosa*, piros madárbirs – *Cotoneaster integerrimus*, hosszúlevelű buvákfű – *Bupleurum longifolium*) itt van a hazai elterjedési súlypontja (további kiemelt fontosságú fajok: cifra kankalin – *Primula auricula*, szürke bogáncs – *Carduus glaucus*, tarka nádtippán – *Calamagrostis varia*). A sziklagyepi fajok gazdagsága is jelentős (magyar gurgolya – *Seseli leucospermum*, gombos varjúköröm – *Phyteuma orbiculare*, keserű pacsirtafű – *Polygala amara*, kövér daravirág – *Draba lasiocarpa*, henye boroszlán – *Daphne cneorum*, terpedt koronafürt – *Coronilla vaginalis*). A hegyláb felé az erdők egyre nyíltabbá válnak, s egyre nagyobb kiterjedésben fordulnak elő a különféle száraz gyepek, számos ritka (fénylő zsoltina – *Serratula lycopifolia*, bodzaszagú ujjaskosbor – *Dactylorhiza sambucina*, méhbangó – *Ophrys apifera*) és gyakori (kisfészkes hangyabogáncs – *Jurinea mollis*, ezüstös útifű – *Plantago argentea*, árlevelű len – *Linum tenuifolium*, árvalányhajfajok – *Stipa spp.*) fajjal. Ennek a tájtípusnak a legszebb példája a Baglyas-hegy. Várpalota környékén már a löszös talajra jellemző sztyeppek is előfordulnak (sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, szennyes ínfű – *Ajuga laxmannii*). Gyakori élőhelyek: K5, K2, L1, L2a, H2, H3a, LY4, OC, P2b, RC; közepesen gyakori élőhelyek: LY3, H4, G2, P45, M1, E1, E2, OB; ritka élőhelyek: LY2, J5, LY1, H1, H5a, B1a, D34, D5, B5, P2a, I4, M7, M8, D2, D1, K7a, L4a, I2, B3, A1, RB, RA. Fajszám: több mint 1200; védett fajok száma: 80–100; özönfajok: aranyvessző-fajok (*Solidago spp.*), akác (*Robinia pseudoacacia*).

Erdők állapota

Balinka a Pest Vármegyei Kormányhivatal Súr–Bakonyaljai Erdőtervezési Körzethez tartozik. A település külterületén nagy területeket (több száz hektárt) foglalnak el az üzemtervezett erdőterületek az alábbi térképvázlat szerint (8. SZ. ÁBRA)

8. számú ábra: Balinka üzemtervezett erdőterületei

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 37/2009. évi törvény szerint az erdőterület termelésből való kivonása csak az erdészeti hatóság engedélye alapján lehetséges. A Bakony az ország legnagyobb, egybefüggő erdőterülete, melynek K-i peremén található Balinka. A település területén az erdők aránya magas, főleg az É-i és a DNY-i külterületi részeken. A bakonyi erdőket többnyire őshonos lombhullató fafajok (bükk, gyertyán, tölgyek, cser), illetve erdőállományok (bükkösök, gyertyános- és cseres-tölgyesek) fedik. Az invazív fajok által dominált állományok (pl. akácok), valamint a telepített nemesnyárasok aránya az országosnál jóval kisebb. A hegység erdők számára kedvező éghajlata, illetve a változatos, több helyen meredek domborzat a mezőgazdasági művelést nem tette lehetővé, ezért már évszázadok óta az erdőgazdálkodás az egyik domináns tájhasználat nem csupán a község területén, hanem szerte a Bakonyban.

4.2.7. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Balinka több, egymástól jól elkülöníthető településrészből áll, melynek oka, hogy a középkorban a mai közigazgatási határon belül négy település volt.

A jelenlegi belterületi részek: Mecser, Kisgyón, Bányatelep és Balinka. Helyi sajátosság, hogy (a Bányatelepet kivéve) az elkülönülő belterületek egyes szakaszai a település közigazgatási határát is jelentik. Mecser és Balinka egymástól 5 km-re található, közöttük pedig Bányatelep helyezkedik el. Kisgyón a település nyugati részén található, megközelítése csak Bakonycsérnyéről lehetséges.

Gazdasági terület több helyen található a településen, a volt bányászathoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódóan.

Közösségi célú zöldterület csekély számban van a településen, Mecséren játszótér, Balinkán játszótér és sportpálya is található.

Balinka belterületi rész mellett nyugatra, az út déli oldalán helyezkedik el a szőlőhegy, ahol döntően szőlő és gyümölcsstermelést folytatnak.

A településhez tartoznak mezőgazdasági területek, ahol döntően nagyüzemi művelésű mezőgazdaságot folytatnak, illetve említhető még a rideg állattartás.

A külterület nagy része erdőterület. Erdő- és vadgazdálkodást folytatnak ezeken a területeken.

Balinka eltérő karakterű településrészei:

Történeti településrész

Balinka belterületi rész hajdani főutcája, napjainkban a Petőfi Sándor utca. Jelenleg is ez a falu legforgalmasabb utcája. Keskeny, hosszú szalagtelkek jellemzik, oldalhatáron álló fésűs beépítéssel. A domborzati viszonyok miatt a hosszú szalagtelkek kis mélységben beépítettek. Az utcai homlokzat rendszerint oromfalas kialakítású, a tetőgerincek merőlegesek az utcára. Mivel Balinkán nem alakult ki településközponti terület, ezért az intézmények, szolgáltató egységek a főutca mentén helyezkednek el.

Átalakuló, új településrész

Ezekre a területekre jellemző a tervezettség, amely a derékszögű utcarendszerben jelenik meg. Az épületek általában nyeregtetővel fedettek, a hagyományos településész épületeinél nagyobb tömegűek. Találhatók még négyzetes alapterületű, sátozottós házak is. Főképp az újabb területek arculata igen változó képet mutat.

Ikerházas beépítésű településrész

Ez a településkarakter Mecsérre jellemző. Az 1950-es év végén épült bányászlakások találhatók ezen a területen. különlegessége, hogy a klasszikus merőleges rendszerű bányászlakótelephez képest az utcarendszer, a telekstruktúra alkalmazkodik a terepviszonyokhoz, továbbá elszórva található pár egyalakos épület a telekszerkezetből adódóan. Az utcakép egységes, jellemzően az utcával párhuzamos gerinckialakítású, nyeregtetős földszintes épületekkel.

Zártkertek

A falu történetében már régóta művelt terület. Ezeken a területeken kizárólag présházak találhatók, lakóépületek építése nem engedélyezett. A présházak kellemes tömegformálásúak, a környékre jellemző anyaghasználattal. Egy részük helyi védelem alatt áll.

Bányatelep

Egy nagyméretű, parkosított telken található itt kettő nyolclakásos, kétszintes társasház. A két épület tömegképzése erősen különbözik a többi résztől, nem véletlen, hogy kisvárosi lakóterület besorolású. Ennek ellenére nincs zavaró hatása, mivel a főúttól félreeső, fákkal övezett területen helyezkedik el.

Műemlékek, helyi építészeti értékek

Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Az új településterv készítésével egyidőben Települési Örökségvédelmi hatástanulmány készül, melyben a település története, a településszerkezet kialakulása szerepel.

Műemléki védelem, helyi értékvédelem

Balinkán védett műemlék nem található.

A 13/2017.(XII.18.) önkormányzati rendelettel elfogadott településkép védelméről szóló helyi rendelet szerinti helyi védett építészeti értékek a következők:

Régészeti lelőhelyek

Balinka közigazgatási területén a közhiteles nyilvántartásban 7 nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek ex lege általános védettség alatt állnak. A terepbejárás során sikerült tisztázni, hogy a 21587 azonosítójú Acsai-tanya lelőhely Bodajk közigazgatási területén található, így csak 6 balinkai régészeti lelőhellyel számolhatunk. Ezek közül egy sem fokozottan védett.

<i>Lelőhely azonosító</i>	<i>Lelőhely neve</i>	<i>Lelőhely jellege</i>	<i>Lelőhely kora</i>	<i>Helyrajzszámok</i>
21588	Mecsérpuszta	temető	késő avar kor	0103/10, 672, 669/5, 669/4, 670, 669/6, 669/7, 671, 669/2, 674, 673, 0111/1
67859	Mecsér, Nyárfa utcától északra	telepnyom (felszíni)	Árpád-kor	0111/3, 0111/4
67921	Mecsér, Temető és bakonycsenyei közút között	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	újkőkori Árpád-kor	0103/10, 0103/11, 0103/12, 0103/13, 670, 0110, 0103/9, 0103/4, 0103/3, 0103/14
21587	Acsai tanya	telep általában telep általában	keleti Hallstatt-kultúra lengyeli kultúra	087/31 [téves adat, a lelőhely Bodajk közigazgatási területén található]
97863	Egres I.	telep	római kor	032/12
97865	Egres II.	telep	római kor	032/12
97867	Vörös-réttől K-re	telep	késő középkor	032/7, 032/12

A közhiteles nyilvántartás szerint Balinka község közigazgatási területére kiterjedő régészeti lelőhelyek adatai

Tájföldrajz

Fogalom meghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtipusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott területegység látványától, vizuális habitusától (CSORBA, 2021.)

Tájföldrajzi szempontból Balinka Község közigazgatási területe három tájföldrajzi kistáj területén fekszik, melyek a következők:

A település É-i része a közúttól É-ra:

Nagytáj:..... Dunántúli-középhegység

Középtáj:..... Bakony-vidék

Kistájcsoport:..... Sokoró-Északi-Bakonyalja

Kistáj:..... **Súri-Bakonyalja** (korábban Pannonhalmi-dombság néven)

A település D-i része, megközelítőleg a közúttól D-re:

Nagytáj:..... Dunántúli-középhegység

Középtáj:..... Bakony-vidék

Kistájcsoport: ..... Északi-Bakony

Kistás: ..... **Tési-fennsík**

(a korábbi Keleti-Bakony kistáj, de Várpalota környéke nélkül)

A közigazgatási terület ÉK-i része:

Nagytaj: ..... Dunántúli-középhegység

Középtaj: ..... Vértes–Velencei-hegyvidék

Kistájcsoport: ..... Vértes-vidék

Kistaj: ..... **Móri-árok**

A település közigazgatási területe a 251 km² Tési-fennsík kistáj É-i részén terül el. A kis területi érintettség miatt a Sári-Bakonyalja és a Móri-árok kistájukat részletesen nem mutatjuk be, mivel területarányuk a település teljes területéhez képest kis (10% alatti) arányú, illetve a település tájképi szempontból is jobban mutatja a Keleti-Bakony képét, mint a másik kettőt.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Bakony K-i részének kistája, egyenetlen felszínű középhegységi fennsík és a hozzá K-felé csatlakozó a Móri-árokig kifutó hegylábi dombtság.

Éghajlati körzet: É-on mérsékelt hűvös – mérsékelt nedves, D-i részén mérsékelt hűvös – mérsékelt száraz térség.

Vízrajz: Az ürfelvételek nem mutattak ki sem nyílt víz-, sem vízjárta, mocsaras felszínt.

Földhasználati arányok és tendenciák: 51% erdő (változatlan arány), 19% szántóföld (mérsékelt csökkenő), 19% pedig gyeperület (mérsékelt növekvő) területi részesedéssel.

Az OTrT alapján a kistaj nagyrészt erdőgazdálkodási térség, K-i, hegylábi részén vegyes, ill. szántóföldi mezőgazdasági hasznosítás jellemző.

Földrajzi tájtípus: Mérsékelt tagolt alacsony középhegységi fennsík, karbonátos kőzeteken rendzina és Ramann-féle barna erdőtalajok vannak.

A természetes növényzetet a gyertyános tölgyesek és jelentős kiterjedésű gyeperes kopárok képviselik.

Emberi hatáserősség: A bolygatottság mértéke mérsékelt, mezo- és β-euhemerób kategóriába tartozik. A domborzat és a vízhálózat csak a dombosági előtéren változott számottevően.

A fennsíki és a hegylábi szántóföldi művelés a talajtulajdonságokat erősebben befolyásolta, a növényzet természetközeli társulásai pedig 40–50%-os területi arányt képviselnek.

Az 1990 és 2018 között bekövetkezett felszínborítási ágazatváltások következtében nem változott az összesített antropogén terhelés.

Beépítettség és településfejlettség: A beépítettség mértéke változatlanul 1,1%, az ország nagyobb kiterjedésű kistájai között ez az egyik legkevesébé belakott.

A közút és településhálózat igen alacsony szintű élőhely-fragmentációt okoz, súlyozott értéke 1,3 km/km², alig több, mint az országos átlag harmada (3,4).

A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistaj 4 települése közül egy sem került az elmaradottak csoportjába.

Tájmetriai adatok: A kistaj CORINE foltjainak átlagos kiterjedése 1,8 km², ami magasabb érték, mint az ország hegyvidékeire jellemző középérték (1,43).

A tájat tehát viszonylag nagy területhasználati foltok uralják. A Shannon-diverzitás, vagyis a tájhasználati változatosságot jelző számérték 1,38, csaknem megfelel az országos átlagértéknek (1,41).

Természeti veszélyek: A természeti csapások valószínűsége jelenleg kicsi, az aszály és a szélrózsió okozhat számottevő károkat, a hazai átlagnál azonban magasabb a szeizmikus aktivitás, a földrengésveszély.

1931 és 2015 között 16–18 súlyosan aszályos (PAI>6) év volt. Az éghajlat megváltozása esetén nagy lehet a jelenlegi tájhasználat sérülékenysége.

Természetvédelem: A táj 66,1%-át a Natura 2000 különleges természetmegőrzési típusába sorolták.

Értéktár: Az összesített értéksűrűség alacsony. Néhány településen van szerény mennyiségű műemlék, a kistaj K-i részén több a régészeti lelőhely és az egyedi tájérték. A kistaj 95%-át javasolták tájképvédelemben részesíteni, amiből csupán Bakonykúti és Isztimér környéke maradhat ki.

A tájkarakter földrajzi összetevői: A kistaj alacsony középhegység, amelynek vizuális megjelenését az erdők, számottevő DK-i részét pedig a gyeperes, kopár térszínek uralják. Még a fennsíkon sem elhanyagolható a szántóföldek aránya, Tés környékén pl. határozottan mezőgazdasági jelleget ad a tájnak. A dolomitkopárokon, erdőszéleken a parlagok aránya magas, eléri a 10%-ot, ezért a tájhasználat intenzitása összességében alacsony. A kopár magaslatokról jól belátható a táj. A településhálózat

kifejezetten ritka, a központi funkciókat a kistájon kívül lévő Várpalota látja el. A lakosság földrajzi önelhelyezésére a Bakony és a Vértes magaslatai kiváló támpontokat nyújtanak. A táji identitás számára a bakonyi megjelölés helytálló lehet.

Tájképvédelem

Fogalom meghatározás: a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetébe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

A Gaja völgyében a XX. század közepén kiépített Bányatelepet és közvetlen környezetét kivéve Balinka Község teljes közigazgatási területe a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3. melléklete és az erre épülő Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 7/2020. (II.28.) önkormányzati rendelete Fejér megye területrendezési tervéről c. jogszabály szerint tájképvédelmi övezet része. A tájképvédelmi övezetbe a hivatkozott törvény szerint a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

Balinka Község tájképvédelmi övezeteinek térképi ábrázolása a következő (9. SZ. ÁBRA):

9. számú ábra: Balinka tájképvédelmi övezeteinek térképi ábrázolása
(FORRÁS: FEJÉR MEGYEI TRT)

Jelmagyarázat:

vörös poligon.....Balinka település közigazgatási területének határa
aransárga felület.....Tájképvédelmi terület övezete
sraffozott felület.....Települések lakott területei

4.2.7. TÁJVÉDELMI ÁLLAPOT

Természetvédelmi jelentőség

A település közigazgatási területén nem találhatóak a következő védettségű területek vagy értékek:

- országos jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték
- helyi jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték
- ex lege védett természeti terület vagy érték
- Ramsari terület
- bioszféra rezervátum
- natúrpark
- világörökség-várományos terület.

Natura 2000 terület

Fogalom meghatározás: az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket – az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket – foglalja magába. A hálózat felállításának legnagyobb előnye, hogy Magyarország természeti értékei, egy az eddiginél magasabb szintű, európai uniós jogi védelmet kapnak, ami nagymértékben támogatja a hazai természetvédelmi törekvéseket és munkákat, elősegítve páratlanul gazdag természeti értékeink hatékonyabb védelmét. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Natura 2000 hálózat egy kiegészítő eszköz a hazai természetvédelem számára. A hálózat területei nem helyettesítik a hazai védett természeti területek rendszerét, hanem azt kiegészítik.

Balinka Község közigazgatási területének (külterületének) DNy-i részét a Keleti-Bakony elnevezésű kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési Natura 2000 terület (kódja: HUBF20001) határozza meg, illetve borítja több száz hektár területen. A Keleti-Bakony Natura 2000 terület Balinka Község közigazgatási területére eső ingatlanjainak helyrajzi számai a következők: 069/2, 069/4, 069/7, 069/8, 072/2, 072/5, 072/7, 072/8, 072/9, 072/10, 072/11, 072/12, 072/13, 077/5, 077/7, 077/9, 082/5b, 0134/3, 0134/9, 0134/10, 0134/11, 0135/1, 0135/2, 0136, 0137/1, 0137/6, 0137/8, 0137/9, 0137/11, 0137/14, 0137/15, 0137/16, 0137/17, 0138, 0139/1, 0139/2, 0140/4, 0144/2, 0158/1, 0177, 0206/1, 0206/2.

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület adatai:

Terület megnevezése: .... Keleti-Bakony SCI

Azonosító: HUBF20001

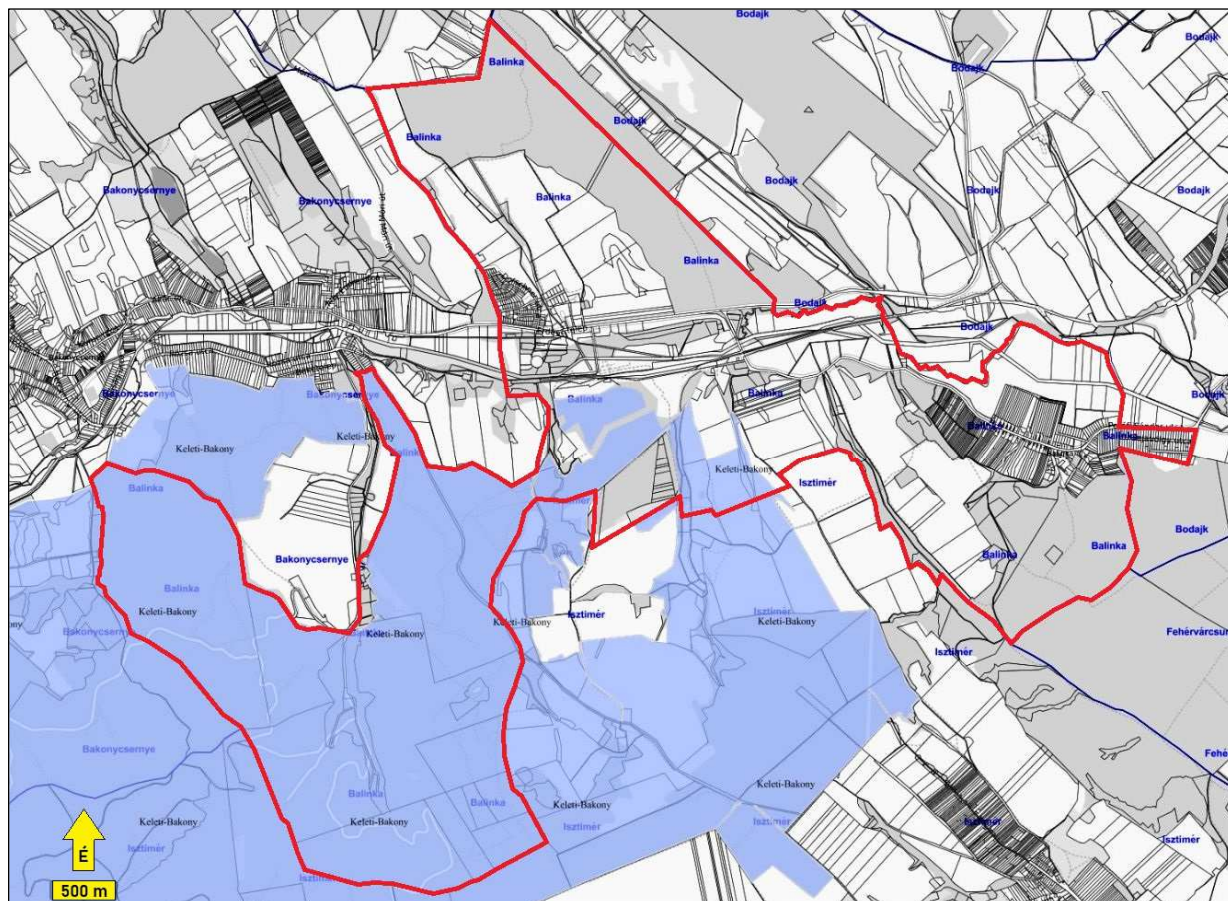
Illetékes NPI: ..... Balaton-felvidéki Nemzeti Park

Illetékes zöldhatóság: .... Fejér Vármegyei Kormányhivatal

Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

Teljes terület: ..... 22.650.16 ha

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület és Balinka Község közigazgatási területének kapcsolatát a következő térképpel ábrázoljuk (10. SZ. ÁBRA):

10. számú ábra: Balinka Natura 2000 területeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat:

vörös poligon.....Balinka település közigazgatási területének határa
sárga felület.....Keleti-Bakony Natura 2000 terület

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület jelölőtársulásai a következők (11. SZ. TÁBLÁZAT):

11. számú táblázat: A Keleti-Bakony Natura 2000 terület jelölőtársulásai

Kód	Megnevezés	A jelölő élőhely területe a Natura 2000 területen [ha]
3260	Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások <i>Ranunculion fluitantis</i> és <i>Callitriche-Batrachion</i> növényzettel	226,50
40A0	Szubkontinentális peripannon cserjések	226,50
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	2.500,00
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	226,50
6240	Szubpannon sztyeppék	7.248,05
6410	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>)	226,50
6520	Hegyi kaszálórétek	226,50
7230	Mészkezdvelő üde láp- és sásrétek	226,50
8160	Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő törmelékletői	226,50
8210	Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel	226,50
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok	0,00 (161 db)
9130	Szubmontán és montán bükkösök	1.812,01
9150	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	226,50
9180	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői	226,50
91E0	Enyves éger és magas kóris alkotta ligeterdők	226,50
91G0	Pannon gyertyános-tölgyesek	906,01
91H0	Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> szel	3.397,52

91M0	Pannon cseres-tölgyesek	4.077,03
------	-------------------------	----------

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület jelölőfajai a következők (12. TÁBLÁZAT):

12. számú táblázat: A Keleti-Bakony Natura 2000 terület jelölőfajai

Kód	Latin név	Magyar név	Min. pd-szám	Max. pd-szám
1052	<i>Hypodryas maturna</i>	Díszes tarkalepke		
1059	<i>Maculinea teleius</i>	Vérfű-hangyaboglárka	300	300
1060	<i>Lycaena dispar</i>	Nagy tűzlepke		
1061	<i>Maculinea nausithous</i>	Sötét hangyaboglárka		
1065	<i>Euphydryas aurinia</i>	Lápi tarkalepke	100.000	100.000
1074	<i>Eriogaster catax</i>	Sárga gyapjasszövő		
1078	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Csíkos medvelepke		
1083	<i>Lucanus cervus</i>	Szarvasbogár		
1086	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Skarlátbogár	1000	1000
1087	<i>Rosalia alpina</i>	Havasi cincér	200.000	200.000
1088	<i>Cerambyx cerdo</i>	Nagy hőscincér		
1089	<i>Morimus funereus</i>	Gyászscincér	300.000	300.000
1188	<i>Bombina bombina</i>	Vöröshasú unka		
1193	<i>Bombina variegata</i>	Sárgahasú unka		
1307	<i>Myotis blythii</i>	Hegyesorrú denevér	500	500
1321	<i>Myotis emarginatus</i>	Csonkafülű denevér	100	100
1323	<i>Myotis bechsteini</i>	Nagyfülű denevér	1200	1200
1324	<i>Myotis myotis</i>	Közönséges denevér	500	500
1335	<i>Spermophilus citellus</i>	Közönséges ürge	5000	5000
1355	<i>Lutra lutra</i>	Vidra	10	10
1379	<i>Mannia triandra</i>	Sziklai illatosmoha	50	100
1993	<i>Triturus dobrogicus</i>	Dunai tarajosgöte		
2093	<i>Pulsatilla grandis</i>	Leánykökörcsin	50.000	50.000
2633	<i>Mustela eversmannii</i>	Molnárgörény	50	50
4037	<i>Lignyoptera fumidaria</i>	Füstös ősziaraszoló	10.000	10.000
4040	<i>Phyllometra culminaria</i>	Csüngőaraszó	10.000	10.000
4045	<i>Coenagrion ornatum</i>	Díszes légivadász		
4048	<i>Isophya costata</i>	Magyar tarsza	1000	1000
4055	<i>Stenobothrus eurasius</i>	Eurázsiai rétisáska	10.000	10.000
4077	<i>Dianthus plumarius regis-stephani</i>	Szent-István szegfű	2.000.000	2.000.000
4087	<i>Serratula lycopifolia</i>	Fénylő zsoltina	12.000	12.000
4098	<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>	Homoki nőszirm	5000	5000
4118	<i>Seseli leucospermum</i>	Magyar gurgolya	30.000.000	30.000.000

A Keleti-Bakony Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzései

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok

A terület fő célkitűzései:

- Kerülni kell a nagy kiterjedésű (>10 ha) egybefüggő erdőfelújításokat, és a nagy kiterjedésű egykorú erdőfoltok kialakulását. A homogén tér- és korszerkezet javítandó az erdei élőhelytípusokban. Hosszú távon az egykorú erdőfoltok kezelésénél előtérbe kell helyezni a száraló üzemmódot.

- A jelölő erdei élőhelyeken a természetszerű felújítások elősegítése, az ezeket akadályozó, nehezítő vagy akár lehetetlenné tevő hatások – közöttük az élőhely vadeltartó képességét meghaladó nagyvadállomány kedvezőtlen hatásának –, elhárítása;
- A területen található nem őshonos (pl. muflon, dāmivad) vadfajok visszaszorítása;
- A gyertyános-tölgyes, és bükkös erdőállományok tekintetében, amelyek a klímaváltozás által leginkább veszélyeztetettek, kerülni kell az eredeti célállomány felújulását veszélyeztető felújítási módokat.
- A területen a jelölő (gazdasági jelentőségű) erdei élőhelyek – típusonként külön vizsgáltkorosztályszerkezete esetében az idős állományok (80 év fölött) legalább 20%-os arányának biztosítása.
- Fokozatos felújító-vágással kezelt területeken, ahol a felújítás már elkezdődött, a végvágás során legalább 10% hagyásfa, illetve hagyásfacsoport, valamint odvas fák maradjanak fenn, vagyis FVV előírásnál ne maradjon 100%, hanem az eredeti fakészlet (első bontás előtti fakészlet) 90%-a. A véghasználat megkezdése előtt történjen a hagyásfa csoportok kijelölése szélálló, általában szegélyeken található csoportok meghagyásával. A hagyásfa csoportokban a továbbiakban művelési és használati tevékenységet nem szabad végezni.
- A sekély talajú meredek lejtőkön kialakult sziklai erdőkben és molyhos tölgyeseknél a fahasználat (EÜ termelés is) teljes mellőzése szükséges. Állományaik vágáskor nélküli talajvédelmi rendeltetésű erdőként kezelendők.
- A déli oldalon található cseres-tölgyesek természetes felújítása során fokozatos áttérés szálaló vágásra;
- A területen előforduló xilofág rovarfajok (havasi cincér, nagy hőscincér, szarvasbogár) és a denevérfajok (pl. nagyfülű denevér) állományainak fennmaradása érdekében a csúcscsáradt faegyedek, odvas fák kímélete;
- A szubpannon gyepek becserjésedésének, és technikai sportokkal történő károsításának megakadályozása;
- Az ürge élőhelyén a rendszeres legeltetéses gyepezés biztosítása;
- A Magyar Honvédség kezelésében lévő területeken futó, katonai tevékenységhez köthető úthálózat felülvizsgálatával, a felesleges utakon történő közlekedés visszaszorítása, szükség szerinti megakadályozása; a szubpannon sztyeppek egybefüggősége érdekében.

További célok és végrehajtandó intézkedések:

- A területen található fekete fenyő elegyes molyhos tölgyes erdőállományok természetes átalakulási folyamatait hagyják érvényesülni. Ezeken az élőhelyeken a fekete fenyő eltávolítása felesleges bolygatást jelent.
- A jövőben a gyepezés élőhelytípusok arányának fenntartása érdekében, a gyepek erdősítésének kerülése;
- Az adventív és a gyepekre veszélyt jelentő bálványfa és ezüstfa visszaszorítása;
- A gyepezés élőhelytípusok fokozódó cserjésedését a gyepterületek extenzív legeltetésével vagy cserjeirtással kell megakadályozni.
- A területen a technikai sportok visszaszorítása;
- Az erdei tisztások gyepezés jellegét megváltoztató művelés kerülése (pl. erdősítés, vadföld);
- A vérfűhöz kötődő hangyaboglárka fajok állományainak fennmaradása érdekében a tisztásokon található vérfűves rétek esetében, gyepezés (pl. kaszálás) június 15-től szeptember 1-ig kerülendő a rétek teljes területét érintően. Ajánlott a kezelések június 15. előtti vagy szeptember 1. utáni elvégzése.
- A füstös őszi araszoló élőhelyén kerülni kell a faj élőhelyén az új nyomok kialakulását, és a jelentős bolygatással járó katonai tevékenységet.

Egyedi tájértékek

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az

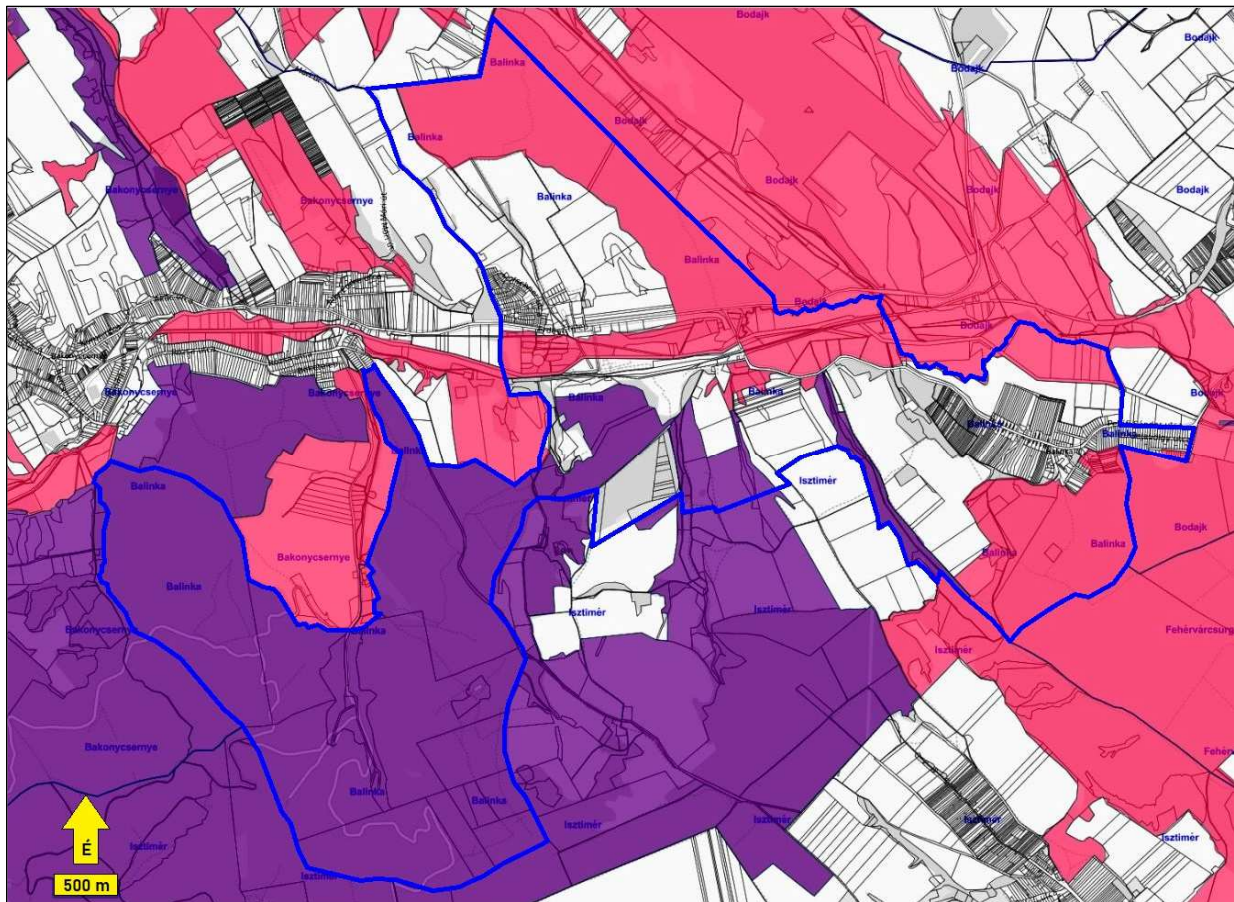
adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

A település közigazgatási területén még nem történt meg az egyedi tájértékek kataszterezése, valamint azok országos rendszerbe történő feltöltése. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

Országos Ökológiai Hálózattal való kapcsolat

Fogalom meghatározás: az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, pufferterület és ökológiai folyosó.

A település közigazgatási területének túlnyomó többsége, közel kétharmada az Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó terület. A külterület DNy-i, részben Natura 2000 védettségű része magterület, az É-i és a K-i részek pedig az ökológiai folyosó részét képezik. A település és az Országos Ökológiai Hálózat elemeinek viszonyát a következő térkép vázlatlaltal ábrázoljuk (11. sz. ÁBRA):

11. számú ábra: Balinka Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó elemeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat:

kék poligon.....	Balinka település közigazgatási területének határa
lila felület	Országos Ökológiai Hálózat – magterület
halványvörös felület.....	Országos Ökológiai Hálózat – ökológia folyosó

Az ökológiai hálózat magterületének övezete Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont. A magterületek nem csak azokat a területeket foglalják magukba, ahol a természetközeli élőhelyek dominálnak, hanem más féltermészetes területek is beletartozhatnak, mint az összefüggő erdők és vízfelületek vagy az értékes mezőgazdasági tájegységek.

Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan területek – többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek – magterületek, puffertületek – közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Az ökoháló harmadik eleme (puffertületek) a település közigazgatási területén nem található meg. Balinka Község területén a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által felügyelt tájhasználat folyik. Az Országos Ökológiai Hálózat területeit, illetve a település védett természeti értékeit (növény- és állatfajok) szintén a Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei felügyelik.

4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG

A település az alábbi környezeti konfliktusokkal kell számolni:

- A bánya bezárást követően vált ismertté a talaj és a felszín alatti víz szennyezése a Bánya I. telephely (Balinka 081/1, 083/5 hrsz.) területén. A feltárt földtani közeg- és felszín alatti víz mentesítését követő utóellenőrzésről elkészített kármentesítési monitoring záródokumentációt a környezetvédelmi hatóság 2015-ben elfogadta, és a kármentesítési monitoring üzemeltetésének folytatását elrendelő határozatot adott ki.
- A Gaja-patak medrének vízlevezető képességét folyamatosan fenn kell tartani, annak érdekében, hogy az egyre gyakrabban előfordul villámárvizek károkozás nélkül tudjanak levonulni.
- A belterületen áthaladó utak határérték feletti zajterhelést okoznak, így lakóterületek fejlesztése esetében erre tekintettel kell lenni.

A tervezett módosítások közül jelentős környezetterheléssel járó fejlesztés nem tervezett, gazdasági területfejlesztés védendő környezetben egyedül az 1. helyszín esetében valósul meg. A szomszédos lakóingatlanok védelméről, zavarásának elkerüléséről gondoskodni kell.

A tervezett módosítások jelentős része a már kialakult területhasználatok (pl. erdőterületek mezőgazdasági területté minősítése) lekötését jelenti, illetve meg nem valósult területmódosítások törlését, valamint jogszabályváltozásból származó módosításokat.

4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK

A szabályozási terv módosítása részben a jogszabályváltozásokból eredő megfelelést, másrészt a korábban tervelt, de végre nem hajtott módosítások törlését jelenti, illetve a már kialakult területhasználatok jogi megfelelését támogatja. A tervezett módosítások környezeti hatásai nem

számottevők – tekintettel a már kialakult területhasználatra. A tervezett területhasználati módosítók az alábbi főbb kategóriákba sorolhatók:

- falusias lakóterületből kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területté minősítése (1. sz. helysín),
- közlekedési terület visszaminősítése falusias lakó, illetve kertés mezőgazdasági területté (2. és 3. sz. helysín),
- különleges beépítésre nem szánt (egykori hulladéklerakó) korlátozott használatú mezőgazdasági területbesorolású lesz (4. helysín),
- általános mezőgazdasági területből falusias lakóterület besorolású lesz (5. helysín),
- tartalék temetőterület 30 m széles beültetési kötelezettséggel érintett része általános mezőgazdasági terület besorolású lesz, illetve közúti közlekedési területből szintén általános mezőgazdasági területbe kerül (6. helysín),
- gazdasági, kereskedelmi szolgáltató területből közúti közlekedési terület lesz (6. helysín),
- közúti közlekedési területből gazdasági, kereskedelmi szolgáltató terület lesz (7. sz. helysín),
- erdőterület közúti közlekedési terület lesz (7. helysín),
- zöldterület átminősítése közúti közlekedési területté (8. sz. helysín),
- mezőgazdasági területek erdőterületbe kerülnek (9. sz. helysín),
- erdőterületek általános mezőgazdasági területbe kerülnek (10. sz. helysín).

4.4.1. TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KÖZVETLEN IGÉNYBEVÉTELE, VAGY KÖRNYEZETTERHELÉS

A természeti, vagy környezeti igénybevételek részletezése előtt hangsúlyozzuk, hogy a tervezett módosítások jelentős részre a már kialakult területhasználatok jogszabályi megfelelését szolgálja, illetve további részük meg nem valósult területmódosítások törlése. Az új tervezett területhasználati funkciók megjelenésével az alábbi környezet-igénybevételek, hatótényezők léphetnek fel tervezett területhasználatonként:

Falusias lakóterületből kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területté minősítése

Érintett módosítási helysín: 1.

Várható hatótényezők: a módosítás egy ingatlan nem teljes területét, hanem annak csak egy részét érinti egy épület környezetében. Ebből következik, hogy várható hatótényező az alábbiak: levegőigénybevétel az épület fűtéséből, illetve a kapcsolódó gépjárműforgalomból származik. A kialakult területhasználat miatt talajigénybevétel nem várható. Szintén a már kialakult területhasználat miatt a meglévő vízigényeken túl újabb vízigények nem lépnek fel. Technológiai szennyvízkibocsátás nem várható. A hulladéktermelés kisebb mértékben nőhet, illetve a kapcsolódó közlekedés zajterhelésével is számolni kell. Táj- és élővilág-védelmi szempontból a tervezett módosítás irreleváns, jelentős változást nem indukál.

Közlekedési terület visszaminősítése falusias lakó, illetve kertés mezőgazdasági területté

Érintett módosítási helysín: 2. és 3.

Várható hatótényezők: a tervezett módosítás meg nem valósult területfejlesztés miatt változás-törlésből ered, így környezetvédelmi szempontból nem releváns. Táj- és élővilág-védelmi szempontból a tervezett módosítás irreleváns, jelentős változást nem indukál, kis területen valósul meg

Különleges beépítésre nem szánt (egykori hulladéklerakó) korlátozott használatú mezőgazdasági területbesorolású lesz

Érintett módosítási helysín: 4.

Várható hatótényezők: a rekultivált hulladéklerakó területén a várható hatótényezők legfeljebb állattartásból származnak. Levegőminőséget befolyásoló tevékenység nem várható, a hulladéklerakó felületén – tekintettel a fedőréteg védelmére – csak a már kialakult vegetációs réteg fenntartása lehetséges. Vízterhelések nem várhatók, szennyvíz kibocsátás semmilyen formában sem engedélyezett. Hulladéktermelés szempontjából legfeljebb biológiailag bontható zöldhulladék, azaz területfenntartás zöldhulladéka várható. Zajkibocsátással járó tevékenység csak időszakosan, szintén csak a területfenntartáshoz kapcsolódóan lehet, munkagépek zaja következtében. Tájképvédelmi szempontból kedvező a tervezett módosítás, hiszen hulladéklerakás már nem történik, a depónia felszínét rekultiválták (gyepesítették). A módosítás után hulladéklerakási tevékenység már nem várható. A depónia gyepes felszíne énekesmadarak számára táplálkozó- és szaporodóhelyként funkcionálhat, illetve ragadozómadarak (egerészölyv, vörös vércse) használják táplálékbázisnak az itt megtelepedő rágcsálófaunát. A határoló erdőterületek miatt a depónia tájképvédelmi konfliktust nem indukál, a tájképben uralkodó látványelemként nem jelenik meg, illetve fő nézőpontok (lakott területek, közlekedési pályák, kilátópontok stb.) felől nincs látványkapcsolat.

Általános mezőgazdasági területből falusias lakóterület besorolású lesz

Érintett módosítási helyszín: 5.

Várható hatótényezők: új lakóterület kialakításával az épületfűtés, illetve kapcsolódó gépjármű forgalom okozhat levegőterhelést, azonban a területnagysága miatt egy épület építhető fel, így a várható többletterhelés gyakorlatilag elhanyagolható. Új épület építése miatt egy-két száz m²-en talajigénybevétel léphet fel, illetve a talaj komplex funkciója a továbbiakban csak a teherhordásra korlátozódik. Új épület létesítése miatt kommunális vízigény, kb. 0,5 m³/nap léphet fel, ami nem jelent a vízellátó hálózat számára érdemi növekedést. A kommunális vízfelhasználás miatt kommunális szennyvízkibocsátás is jelentkezik. Az építési engedélyezési fázisban vizsgálni szükséges a keletkező szennyvíz közcsatornára vezetése, ha ez gazdaságosan nem megoldható, abban az esetben is legfeljebb zárt szennyvízgyűjtő tartály telepítése engedélyezhető.

A hulladékok esetében egy családra jellemző kommunális hulladék növekedés várható, amelyet a területi hulladék közszolgáltató kezelni tud. Zajterhelés az épületgépészeti elemekből, illetve a kapcsolódó gépjármű forgalomból származhat. Táj- és élővilág-védelmi szempontból a tervezett módosítás irreleváns, jelentős változást nem indukál, kis területen valósul meg

Tartalék temetőterület 30 m széles beültetési kötelezettséggel érintett része általános mezőgazdasági terület besorolású lesz, illetve közúti közlekedési területből szintén általános mezőgazdasági területbe kerül

Érintett módosítási helyszínek: 6.

Várható hatótényezők: a tervezett módosítások meg nem valósult területfejlesztés miatt változástörlésből erednek, így környezetvédelmi szempontból nem relevánsak. Táj- és élővilág-védelmi szempontból a tervezett módosítás irreleváns. A meglévő temető jól parkosított, illetve K és D felől zárt fás-cserjés társulással határolt, ami a temető tájképvédelmét, a csendes, nyugodt környezetet továbbra is biztosítani fogja.

Gazdasági, kereskedelmi szolgáltató területből közúti közlekedési terület lesz

Érintett módosítási helyszín 6.

Várható hatótényezők: a tervezett módosítás ugyancsak meg nem valósult területfejlesztés miatt változástörlésből ered, így környezetvédelmi szempontból nem releváns. A már kialakult forgalmi terhelések nem nőnek, így újabb hatótényezők fellépése nem várható. Táj- és élővilág-védelmi szempontból a tervezett módosítás irreleváns.

Közúti közlekedési területből gazdasági, kereskedelmi szolgáltató terület lesz

Érintett módosítási helyszínek 7.

Várható hatótényezők: a módosítások a tervezett úthálózat bővítések visszavonását jelenti. Ebből a szempontból a már kialakult területhasználatok nem változnak, azaz a módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Közúti közlekedési területből védelmi célú erdőterület lesz

Érintett módosítási helyszín: 7.

Várható hatótényezők: a tervezett módosítás a már kialakult területhasználatot tükrözi. A kijelölt út a külterületi részekre kivezető gazdasági jellegű út, így azon csak a környező területen folyó mezőgazdasági munkagépek mozgása várható. A tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Zöldterület átminősítése közúti közlekedési területté

Érintett módosítási helyszín: 8.

Várható hatótényezők: a járműközlekedés okozta levegő- és zajterheléssel, a burkolt felületek építése során jelentkező talajbolygatással, illetve a lefolyási viszonyok kisebb változása miatt a vizeket érő hatásokkal kell számolni.

Mezőgazdasági területek erdőterületbe kerülnek erdőtérségnek való megfelelés érdekében

Érintett módosítási helyszín: 9.

Várható hatótényezők: a tervezett módosítás a már kialakult területhasználatot tükrözi, illetve a megyei rendezési tervvel való összhangot szolgálja. A területhasználatban, annak intenzitásában változás nem lesz, így a módosítások környezetvédelmi szempontból nem relevánsak. Tájképvédelmi- és élővilágvédelmi szempontból egyaránt előnyös, hogy a már kialakult területfelhasználás nem változik és a tájrészlet erdők és mezőgazdasági területek (szántók, gyepek) által dominált mozaikos jellegű tájhasználat a változatlan formában megmarad.

Erdőterületek általános mezőgazdasági területbe kerülnek mezőgazdasági térségnek való megfelelés érdekében

Érintett módosítási helyszín: 10.

Várható hatótényezők: a tervezett módosítás a már kialakult területhasználatot tükrözi, illetve a megyei rendezési tervvel való összhangot szolgálja. A területhasználatban, annak intenzitásában változás nem lesz, így a módosítások környezetvédelmi szempontból nem relevánsak. Tájképvédelmi- és élővilágvédelmi szempontból egyaránt előnyös, hogy a már kialakult területfelhasználás nem változik és a tájrészlet erdők és mezőgazdasági területek (szántók, gyepek) által dominált mozaikos jellegű tájhasználat a változatlan formában megmarad.

4.4.2. A MÓDOSÍTÁS KÖVETKEZTÉBEN FELLÉPŐ TÁRSADALMI, GAZDASÁGI FOLYAMATOK, AMELYEK KÖZVETETT MÓDON KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNNYEL JÁRhatnak

A bemutatott módosítások legfontosabb összetevője a jogszabályváltozásból eredő megfelelés biztosítása, illetve megyei rendezési tervvel való összhang kialakítása. Másik fontos összetevője az elmarad területfejlesztések miatti változások törlése, illetve a már kialakult területhasználatok megfelelő szabályozása.

Olyan területhasználati módosítás nem tervezett, ami intenzív igénybevételekkel járna. A csekély területi kiterjedésű gazdasági terület, illetve lakóterület fejlesztés legfeljebb egy-egy ingatlan esetében jelent újabb környezetigénybevételeket, azonban ezek mértéke alacsony, a már kialakult terhelések mellett elhanyagolható mértékű helyi hatások léphetnek fel.

4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRTHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE

A 4.4.1. fejezetben bemutatásra kerültek a tervezett módosítások következtében fellépő hatótényezők. Az alábbiakban a módosítások jellege szerint foglaljuk össze a várható hatásokat.

Falusias lakóterületből kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területté minősítése

Érintett módosítási helyszín: 1.

A módosítás a módosítás egy ingatlan nem teljes területét, hanem annak csak egy részét érinti egy épület környezetében. Az épület fűtése – amennyiben földgázzal, vagy fatüzelésű kazánról biztosított –, illetve a tevékenységhez kapcsolódó gépjármű forgalom légszennyező anyagokat bocsát ki. Az épületfűtés legfeljebb pár 15–20 kW-os hőigényt jelent, így a várható légszennyező forrás nem bejelentés, illetve működési engedély köteles. A kapcsolódó gépjármű forgalom ugyan az ingatlanon belül is folyik, azonban a járművek mérete és száma nem nagy, illetve az ingatlanon belül megtett út is kicsi, így a levegőbe jutó légszennyezőanyagok koncentrációja alacsony, érdemben nem befolyásolja a környezeti levegő minőségét.

A területhasználat már működő, így a vízfelhasználás már beállt, azaz újabb vízigények nem lépnek fel. A ténylegesen végzett tevékenységek csak kommunális vízfelhasználással járnak, így csak kommunális szennyvíz keletkezik, technológiai szennyvíz keletkezésével nem kell számolni.

A tervezett módosítás a talajra hatást nem gyakorol, figyelembe véve a már kialakult területhasználatot. Hulladék esetében mind kommunális hulladék, mind speciális kezelést igénylő hulladék (jármű-karbantartásból) hulladék keletkezésével számolni kell. A kommunális hulladék elszállítását közszolgáltatói szerződés alapján a közszolgáltató végzi, a járművek karbantartásából származó hulladékok számára szakvállalkozás megbízásával kell gondoskodni. A tevékenységhez kapcsolódó zajforrások részben az ingatlanon lévő iroda/üzlet épület meglévő épületgépészeti zajforrásai, illetve a kapcsolódó járműforgalom. Tekintettel a már kialakult és rögzült területhasználatra, újabb zajforrás már nem lép működésbe.

A létesítmények a tájképben épített elemként, a település részeként jelennek majd meg, így a tájjelleg változatlan marad, a tájszerkezet pedig minimális mértékben változik, a beépített terület növekszik. Az új területhasználat kijelölése nem tájképvédelmi övezetben valósul meg.

Közlekedési terület visszaminősítése falusias lakó, illetve kertés mezőgazdasági területté

Érintett módosítási helyszínek: 2. és 3.

A tervezett módosítás meg nem valósult területfejlesztés miatt változás-törlésből ered, így környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Különleges beépítésre nem szánt (egykori hulladéklerakó) korlátozott használatú mezőgazdasági területbesorolású lesz

Érintett módosítási helyszín: 4.

Az egykori hulladéklerakó területén a tervezett mezőgazdasági tevékenység csak korlátozott lehet, mivel a lerakót lezáró rekultivációs rétegrend nem sérülhet. ebből következik, hogy a területen sem fák ültetése, sem épület építése – még gazdasági épület sem – építése nem engedélyezhető. Javasolt a terület legelőként történő hasznosítása, vagy legfeljebb sekély földmunkákkal járó egyéb művelés kialakítása.

Ezekből következik, hogy levegőterhelés nem várható, legfeljebb időszakosan egy-egy mezőgazdasági munkagép időszakos munkavégzéséből várható csekély mennyiségű légszennyezőanyag kibocsátás.

Talajt érő hatások a tervezett területhasználat következtében nem várhatók, azonban a helyes mezőgazdasági gyakorlattal, illetve állattartással el kell kerülni a talaj túlzott szervesanyag terhelését, illetve semmiféle talajszennyező tevékenység nem megengedhető. Vízfelhasználással, szennyvízkibocsátással nem kell számolni.

Hulladéktermelés a területen legfeljebb a területfenntartásból származó biológiailag bontható zöldhulladék várható. Zajkibocsátás, hasonlóan a levegőterheléshez, csak időszakosan a

területen végzett időszakos gépi művelésből származhat. A környezet zajtól nem védendő terület, így az időszakos zajterhelés nem jelentős.

Általános mezőgazdasági területből falusias lakóterület besorolású lesz

Érintett módosítási helyszín: 5.

Az ingatlan mérte alapján legfeljebb egy vagy két lakóingatlan felépítése várható.

Új lakóterület kialakításával az épületfűtés, illetve kapcsolódó gépjármű forgalom okozhat levegőterhelést. A korszerű épületek hőigénye legfeljebb 5–15 kW, a várható fűtési rendszer inkább hőszivattyús lesz, így az épületfűtés érdemi levegőterheléssel nem jár. A kapcsolódó gépjárműforgalom 2–5 szgk/nap, melynek kibocsátásai ugyancsak elhanyagolhatók.

Új épület építése miatt egy-kétszáz m²-en talajigénybevétel léphet fel, illetve a talaj komplex funkciója a továbbiakban csak a teherhordásra korlátozódik, ez elviselhető mértékű.

Új épület(ek) létesítése miatt kommunális vízigény, kb. 0,5 m³/nap léphet fel, ami a települési vízellátó hálózat számára nem jelent érdemi növekedést. A kommunális vízfelhasználás miatt kommunális szennyvízkibocsátás is jelentkezik. Az építési engedélyezési fázisban vizsgálni szükséges a keletkező szennyvíz közcsontra vezetése, ha ez gazdaságosan nem megoldható, abban az esetben is legfeljebb zárt szennyvízgyűjtő tartály telepítése engedélyezhető. A szennyvíznövekedés mértéke nem jelentős.

A hulladékok esetében egy családra jellemző kommunális hulladék növekedés várható, amelyet a területi hulladék közszolgáltató kezelni tud. A hulladékmennyiség növekedése a települési összhulladék termeléshez viszonyítva elenyésző.

Zajterhelés az épületgépészeti elemekből, illetve a kapcsolódó gépjármű forgalomból származhat. Korszerű épületgépészeti elemek alkalmazásával, illetve körültekintő telepítéssel a szomszédos kertvárosias lakóövezet zajterhelése mérsékelhető. A kapcsolódó gépjárműforgalom néhány elhaladás/nap, így az ebből származó zajterhelés nem számottevő.

A létesítmények a tájképben épített elemként, a település részeként jelennek majd meg, így a tájjelleg változatlan marad, a tájszerkezet pedig minimális mértékben változik, a beépített terület növekszik. Az új területhasználat kijelölése nem tájképvédelmi övezetben valósul meg.

Tartalék temetőterület 30 m széles beültetési kötelezettséggel érintett része általános mezőgazdasági terület besorolású lesz, illetve közúti közlekedési területből szintén általános mezőgazdasági területbe kerül

Érintett módosítási helyszínek: 6.

A tervezett módosítások meg nem valósult területfejlesztés miatt változástörlésből erednek, így környezetvédelmi szempontból nem relevánsak.

Gazdasági, kereskedelmi szolgáltató területből közúti közlekedési terület lesz

Érintett módosítási helyszín 6.

A tervezett módosítás ugyancsak meg nem valósult területfejlesztés miatt változástörlésből ered, így környezetvédelmi szempontból nem releváns. A már kialakult forgalmi terhelések nem nőnek, így újabb hatótényezők fellépése nem várható. A módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Közúti közlekedési területből gazdasági, kereskedelmi szolgáltató terület lesz

Érintett módosítási helyszínek 7.

A módosítások a tervezett úthálózat bővítések visszavonását jelenti. Ebből a szempontból a már kialakult területhasználatok nem változnak, azaz a módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns. A létesítmények a tájképben épített elemként, a település részeként jelennek majd meg, így a tájjelleg változatlan marad, a tájszerkezet pedig minimális mértékben változik, a beépített terület növekszik. Az új területhasználat kijelölése nem tájképvédelmi övezetben valósul meg.

Közúti közlekedési területből védelmi célú erdőterület lesz

Érintett módosítási helyszín: 7.

A tervezett módosítás a már kialakult területhasználatot tükrözi. A kijelölt út a külterületi részekre kivezető gazdasági jellegű út, így azon csak a környező területen folyó mezőgazdasági munkagépek eseti mozgása várható. A tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Zöldterület átminősítése közúti közlekedési területté

Érintett módosítási helyszín: 8.

A tervezett módosítás nem jelentős forgalmú belső utak megfelelő csatlakozási pontjának kiépítését jelenti. Az építés alatt a munkagépek légszennyezőanyag- és zajkibocsátása jelentkezik, illetve a talajmunkálatok okoznak talajigénybevételt, azonban ezen terhelése a munkák végén megszűnnek.

Az utak használata során szintén légszennyezőanyag- és zajkibocsátás várható. A várható forgalom sehol sem haladja meg a pár tíz jármű/nap intenzitást, így sem a levegő esetében, sem a zaj esetében nem várható határérték feletti terhelés. Pormentes burkolatok építésével mind a levegőterhelés, mind a zajterhelés alacsonyabb szinten tartható.

Az utak megépítésével vízigénybevételek nem jelentkeznek, azonban az újabb burkolt felületek a lefolyási viszonyokban okoznak kisebb módosulást, így a megfelelő csapadékvíz elvezetés és hordalékmegkötés fontos szerepet kap.

Az esetleges csapadékvíz általi olajszármazék tovaterjedés megakadályozása érdekében lehetőség szerint javasoljuk szilárd burkolattal ellátott folyókák és árkok építését, különös tekintettel a nyitott karszt és vízbázis védőterület esetében. Az utak működése hulladékkeletkezéssel nem jár.

A kialakult tájhasználatban nem várható változás. A módosítással érintett ingatlan gyepterület, illetve szoliter (egyedülálló) fák, kisebb facsoportok borítják. Az átsorolás miatt jelentős mértékű fakivágás nem várható. Az új területhasználat miatt javasolt a meglévő fák, facsoportok megtartása, illetve közlekedési felületként a gyepterületek használata.

Mezőgazdasági területek erdőterületbe kerülnek erdőtérségnek való megfelelés érdekében

Érintett módosítási helyszín: 9.

A tervezett módosítás inkább adminisztratív jellegű, a már kialakult területhasználatot tükrözi, illetve a megyei rendezésitervvel való összhangot szolgálja. A területhasználatban, annak intenzitásában változás nem lesz, így a módosítások környezetvédelmi szempontból nem relevánsak. Felhívjuk a figyelmet a helyes erdőgazdálkodási gyakorlatra, azaz a környezet terhelését a lehető legalacsonyabb szinten kell tartani.

Erdőterületek általános mezőgazdasági területbe kerülnek mezőgazdasági térségnek való megfelelés érdekében

Érintett módosítási helyszín: 10.

A tervezett módosítás inkább adminisztratív jellegű, illetve a megyei rendezésitervvel való összhangot szolgálja. A területhasználatban, annak intenzitásában változás nem lesz, így a módosítások környezetvédelmi szempontból nem relevánsak. Azonban a helyes mezőgazdasági gyakorlattal meg kell előzni a talaj túlzott tápanyagterhelését, megelőzve ezzel a szervesanyag-kimosódást a felszíni és felszín alatti vizekbe.

* * *

Összefoglalóan a tervezett módosítások elsősorban jogszabályi megfelelést, a megyei rendezési tervvel való összhangot, illetve a már kialakult területhasználatok szabályozására terjed ki. Kisebb részben egy-egy ingatlan esetében történik területfejlesztés lakóterület, illetve közlekedési övezet kialakításával. A várható környezeti

hatások alacsonyak, a várható csekély hatások hatásterülete lokális minden esetben az érintett ingatlan területén belül maradnak.

5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK

Az előző fejezetekben bemutatottak alapján a tervezett módosítások megvalósítása nem jár jelentős környezeti hatásokkal. A tervezett módosítások inkább adminisztratív jellegűek, környezetvédelmi szempontból nem relevánsak, ténylegesen új területhasználatok esetében a várható hatások elhanyagolható mértékűek, hatásterületek csak az érintett ingatlanok közvetlen környezetében, vagy még ott sem érzékelhetők.

5.1. A VÁRHATÓ HATÁSOK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

Levegőminőség-védelem

- Új közlekedési felületek létesítése esetében javasoljuk pormentes szilárd burkolat építését.

Talajvédelem

- Talajvédelem szempontjából a humusz védelme kiemelkedő. Mind az új közlekedési terület, mind az lakóterület kialakítása esetében javasoljuk a felső humuszan gazdag talajréteg elkülönített kezelését/gyűjtését és újbóli fedőréteggént történő felhasználását.
- A talajerózió csökkentése érdekében a megfelelő csapadékvíz elvezetés megoldása fontos.
- Talajszennyező tevékenység a település területén nem engedélyezett.

Vizek védelme

- Új létesítmények telepítése esetén a keletkező kommunális szennyvizet kötelező a közcsatornába vezetni, zárt szennyvízgyűjtő létesítése nem javasolt, csak rendkívüli esetben engedélyezhető.
- A közlekedési területekről a csapadékvíz lehetőség szerint szilárd burkolatú folyókákkal, árkokkal kell elvezetni.
- A területen csak tiszta (tetőkről) összegyűjtött csapadékvíz szikkasztható el, közlekedési felületekről a csapadékvíz el kell vezetni felszíni befogadóba.
- Az egykori hulladéklerakó területén csak olyan tevékenység engedélyezhető, amely az épített rekultivációs rétegrend épségét nem veszélyezteti.

Hulladékgazdálkodás

- Építési tevékenység esetében a keletkező építési/bontási hulladékokat csak hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozásnak lehet átadni.
- Az építési, bontási hulladékok esetében javasoljuk olyan hulladékkezelő előnyben részesítését, aki a hulladékok hasznosítását végzi a lerakással történő ártalmatlanítás helyett.
- Az újonnan létesülő lakóingatlanok esetében a kommunális hulladék elszállítására kötelező közszolgáltatási szerződést kötni.
- A tevékenységek során keletkező egyéb hulladékokat munkahelyi gyűjtőhelyen kell gyűjteni, azokat nyilvántartásba kell venni, illetve a keletkezett mennyiségekről éves

bevallást kell benyújtani a környezetvédelmi hatóság felé, amennyiben a keletkező hulladékok mennyisége eléri bevallási küszöbértéket.

- A hulladékok elszállítására csak a szükséges hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozással lehet szerződést kötni.
- Munkahelyi gyűjtőhelyen tárolt hulladékokat legalább félévenként ki kell szállíttatni.
- A munkahelyi gyűjtőhelyet csak olyan módon lehet kialakítani, hogy veszélyes anyag még havária helyzetben se juthasson ki környezetbe.
- Veszélyes hulladék tárolására nyitott téren létesítendő üzemi gyűjtőhely nem építhető, a veszélyes hulladékok tárolása csak épületen belül, belső téren lehetséges.

Zaj- és rezgésvédelem

- Mind az építési, mind az egyéb tevékenységeket úgy kell végezni, hogy a zajtól védendő létesítményeket határérték feletti zajterhelés ne érhesse.
- Körültekintő tervezéssel optimalizálni kell a munkagépek/szállítójárművek mozgását, azt a lehető legalacsonyabb szinten kell tartani.
- Körültekintő tervezéssel biztosítani kell, hogy a zajforrások a védendő területektől a lehető legnagyobb távolságban helyezkedjenek el.

Élővilágvédelem és tájvédelem

A tervezett, illetve javasolt, a településrendezési változások során várható beruházások, fejlesztések révén bekövetkező kedvezőtlen hatások enyhítését, csökkentését, mérséklését szolgáló további intézkedések a következők:

Élővilágvédelem:

- rekultivált hulladéklerakó gyepfelületének rendszeres nyírása, a becserjésedés megakadályozása
- kizárólag nappali, természetes fénynél végzett munkavégzés
- csapadékmentes időben a kiporzás hatásának csökkentése miatt a szállítóutak és a munkaterületek locsolása
- építési terület minimalizálása, építés közbeni lehatárolása
- a tervezett létesítmények parkosítása során kizárólag őshonos lombhullató fafajok alkalmazása; az ingatlanhatárok mellé ültetett kétszintes (fák+cserjék) növényállomány mellett az ingatlanok belső területein ligetes telepítés megvalósítása
- közműfejlesztés esetén minél gyorsabb árokásás, vezetékfektetés és a munkaárok visszatemetése
- az ökológiai és esztétikai szempontból értékes fasorokat javasolt megőrizni, a szakaszos, hiányos fasorokat pedig kiegészíteni szükséges
- vonalas létesítmények (utak, csatornák, mezsgyék) fásítása javasolt
- településképi és tájökölógiai szempontból (madárpusztulás) a frekventált területeken (pl. településközpont, zöldterületek stb.) a légvezetékek földkábelre történő cseréje javasolt
- az elhanyagolt, rendezetlen, nem kellően fenntartott, gyomos ingatlanok rendezése hatósági eszközökkel (felszólítás, bírságolás stb.), melyek településképi, közbiztonsági és ökológiai szempontból (gyomfertőzési góccok) egyaránt rendkívül károsok

Tájvédelem:

- a tájrészlet erdők és mezőgazdasági területek (szántók, gyepek) által dominált mozaikos jellegű tájhasználatának változatlan formában történő megtartása
- a településre jellemző
- a templom- és temetőkeretek, intézménykeretek és közcélú települési zöldterületek jó állapotban történő megőrzése, faállományának védelme
- intézménykeretekben az árnyékot biztosító nagy lombtömegű fák hosszú távú megőrzése, illetve – elöregedés és/vagy balesetveszély miatti kivágásuk esetén – folyamatos pótlása

- törekedni kell a meglévő növényállományból kiszűrni az allergén és agresszíven terjedő invazív fajokat (fehér akác, bálványfa tb.), új növény telepítésénél honos, nem allergizáló növényfajokat kell választani.
- javaslatunk szerint érdemes egy „Tiszta udvar – rendes ház” mozgalmat indítani (helyi egyesület vagy önkormányzat szervezésével, illetve gondnokságával), jutalmazni a rendezett ingatlanokat (intézmények és magáningatlanok szintjén egyaránt)
- ezzel összefüggően a település virágosítási, parkosítási mozgalmának elindítása, mely a településképre szintén jótékony hatást gyakorol
- díszes, attraktív településkapuk kialakítása a községen átvezető közutak bevezető szakaszán
- kerülendő a túlevelű örökzöldek domináns ültetése, mert vizuálisan és funkcionálisan is áthatolhatatlan falat képeznek idősebb korokra, inkább zavaró hatást keltenek, mint díszítik, kiemelik az adott utcarészt
- települési- és tájfasításhoz közepes vagy nagy lombkoronájú, őshonos, lombhullató fajok alkalmazása javasolt, az allergén vagy invazív fajok, illetve az örökzöldek alkalmazását kerüljük
- a külterület egyes pontjain, főleg a településszéli területeken az illegális hulladéklerakások felszámolása
- Balinka közigazgatási területén több egyedi tájérték is fellelhető, de még nem készült egyedi tájérték kataszter. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek kataszterezését, számba venni, dokumentálni, megőrzésüket és/vagy felújításukat biztosítani, esetleg egy helyi kiadványban a település lakosságával, illetve az idegenforgalom résztvevőivel megismertetni! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat
- a tervezett módosítás után épülő építmények létesítésének és üzemeltetésének részletes hatásait már a kész építési engedélyezési tervek ismeretében szükséges vizsgálni. A tervezéskor nagyon fontos a tájvédelem követelményeinek való megfelelés, a térség szín- és formavilágához történő igazodás; az építmények funkciói csak a tervezett funkciókat, célokat szolgálhatják. Tervezési fázisban ajánlott a tájvédelem követelményeinek való megfelelés érdekében a Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal és a természetvédelmi hatósággal történő folyamatos egyeztetés, konzultáció.

5.2. MONITORING JAVASLATOK

A tervben a kijelölt fejlesztések, területhasználati módosítások elhanyagolható, illetve csekély környezeti hatásokkal járnak/járhatnak. A várható hatások kiterjedése pár méteres. A bekövetkező hatások megfigyelése érdekében az alábbi javaslatokat tesszük:

- A tervben foglaltak környezeti hatások rendszeres felülvizsgálata javasolt legalább 5 évente.
- A terv következő felülvizsgálatának elvégzése során javasolt kitérni a korábban jóváhagyott tervben foglalt hatására, az azóta bekövetkezett változásokra.

6. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

A tervezett módosítások részben vagy jogi megfelelést, vagy felsőbb szintű rendezési tervvel való összhang megteremtését szolgáló módosítást jelent, illetve a már kialakult területhasználatokat szabályoznak. Tényleges területfejlesztés csak két ingatlan esetében történik, az itt fellépő környezetterhelések alacsony szintűek, lokális hatásúak, így elhanyagolható jellegűek.

Az elvégzett környezetértékelés alapján a tervezett módosítások jelentős környezeti hatásokkal nem járnak, körültekintő tervezéssel, üzemeltetéssel a környezet hatások tovább mérsékelhetők. A települési terv időszakos felülvizsgálata alatt ezen módosítás hatásait is vizsgálni, felülvizsgálni szükséges.

Balatonfüred–Székesfehérvár, 2023. március 11.